

Popüler Kültür Hayatımızın Neresinde? Sosyal Bilgiler Öğretmen Adaylarının Görüşleri ve Metaforik Algıları

ARAŞTIRMA MAKALESİ

Pınar Tağrikulu¹

1 Dr., Ondokuz Mayıs Üniversitesi, pinar.tagrikulu@omu.edu.tr, ORCID: 0000-0002-5221-6888

Gönderilme Tarihi: 09.09.2024 Kabul Tarihi: 13.03.2025 DOI: 10.37669/milliegitim.1546384

Atıf: “Tağrikulu, P. (2025). Popüler kültür hayatımızın neresinde? Sosyal Bilgiler öğretmen adaylarının görüşleri ve metaforik algıları *Millî Eğitim*, 54(247), sayfa 1759-1800. DOI: 10.37669/milliegitim.1546384”

Öz

Bu çalışmada popüler kültüre ilişkin Sosyal Bilgiler öğretmen adaylarının görüşlerinin neler olduğu ve bu kavrama ilişkin metaforik algılarının neler olduğu ele alınmıştır. Çalışma, Karadeniz Bölgesi’nde bir üniversitede Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Bölümü’nde, 1.,2.,3. ve 4. sınıfta öğrenim görmekte olan öğrenciler ile yürütülmüştür. Çalışmada araştırmacı tarafından geliştirilen metafor formu ve görüşme formu kullanılmıştır. Öğrencilerin popüler kültür kavramına yönelik geliştirdikleri metaforlar 10 farklı kategoride yer almıştır. Bunlardan en fazla metafor geliştirilen kategori, insana zarar veren ve aynı kalıba soku kategorisidir. Bir diğer kategori ise popüler kültürün geçici ve değişken bir unsur olma yönüne vurgu yapılan kategoridir. Bu anlamda en fazla metaforun bu iki kategoride yer aldığı görülmektedir. Görüşmelerden elde edilen veriler ise öğretmen adaylarının popüler kültüre ilişkin farkındalık durumlarını ortaya koyar nitelikte olmuştur. Bu anlamda öğretmen adaylarının popüler kültürün kendi hayatlarına, toplum hayatına ve öğrencilerin hayatına ilişkin nasıl etkileri olduğuna dair son derece bilinçli açıklamaları olduğu fark edilmiştir. Metaforik imgelerden ve görüşme formlarına verilen yanıtlardan anlaşılmaktadır ki öğretmen adayları popüler kültür ve onun etkilerine karşı son derece bilinçli ve öğretmenlik yaşantısında da bu bilinçle hareket edebilecek durumdadır. Popüler kültür, Sosyal Bilgiler dersi müfredatında yer alan bir konudur. Bu nedenle lisans düzeyinde popüler kültüre ilişkin derslere daha sık yer verilmeli ve öğrenciler düzeyinde popüler kültürün olumsuz etkilerine karşı alınabilecek tedbirlere ilişkin bilgilendirmeler yapılmalıdır.

Anahtar Kelimeler: popüler kültür, sosyal bilgiler, öğretmen adayları, metaforik algı

Where is Popular Culture in Our Lives? Opinions and Metaphorical Perceptions of Social Studies Teacher Candidates

RESEARCH ARTICLE

Abstract

In this study, the views of Social Studies teacher candidates on popular culture and their metaphorical perceptions of this concept were discussed. The study was conducted with students studying in the 1st, 2nd, 3rd and 4th grades in the Social Studies teaching department at a university in the Black Sea Region. The metaphor form and interview form developed by the researcher were used in the study. The metaphors developed by the students for the concept of popular culture were included in 10 different categories. The category with the most metaphors was the category of harming people and putting them in the same mold. Another category was the category that emphasized the aspect of popular culture being a temporary and variable element. In this sense, it was seen that the most metaphors were included in these two categories. The data obtained from the interviews revealed the awareness of the teacher candidates regarding popular culture. In this sense, it has been noticed that teacher candidates have the last conscious explanations about how popular culture affects their own lives, social life and the lives of students. It is understood from the metaphorical images and the answers given to the interview forms that teacher candidates are extremely conscious about popular culture and its effects and are in a position to act with this awareness in their teaching life. Popular culture is a subject in the curriculum of Social Studies course. For this reason, courses on popular culture should be given more frequently at the undergraduate level and students should be informed about the precautions that can be taken against the negative effects of popular culture.

Keywords: popular culture, social studies, teacher candidates, metaphorical perception

Giriş

“Popüler” ifadesi, ulusal kimlik oluşturma ile ilgilenen ve halk arasında yaygın kültür (Edensor, 2020) olarak teşekkül eden bir kavramdır. Kültür kelimesine bakıldığında ise yine Fransızcada “culture” olarak yer alan bu kelimenin dilimize “kültür” olarak aktarıldığı görülmektedir. Temel anlamı ile kültür kelimesi dilimizde “tarihsel, toplumsal gelişme süreci içinde yaratılan bütün maddi ve manevi değerler ile bunları yaratmada, sonraki nesillere iletmede kullanılan, insanın doğal ve toplumsal çevresine egemenliğinin ölçüsünü gösteren araçların bütünü; hars, ekin” (Türk Dil Kurumu, 2024) manasına gelmektedir. Bu yönleri ile “popüler kültür” ifadesinin bir bütün olarak ele alındığında kitlelerin dikkatini çekerek kültüre etki eden ve ondan etkilenen bir kavramı işaret ettiği anlaşılmaktadır. Tüm bunları ele almadan önce kültürün ne olduğuna biraz daha detaylıca değinmek gerekmektedir. Bir milletin varlık sebebi ve şuuru

olarak tanımlanan kültürü insan üretir ve o da insan gibi bir değişim ve gelişim gösterir (Virdil ve Karakuş, 2024). Özder'e (2024) göre gerçek kültür, bireyin ihtiyaçlarına uygun olarak gelişen kültürdür. Ancak bireylerin gerçek kültürü dışlayıp daralan bir kültür içinde yaşamaya başlamaları ile mutlu olamamaları, aksine bir sanrı içinde yaşamaları söz konusu olmaktadır. Kültür kavramı eskiye nazaran daha hızlı küreselleşirken bu durum popüler kültür kavramını da derinleştirmektedir (Payzın ve İcil Tuncer, 2022). Buna karşılık popüler kültür ise bireyin ihtiyaçlarına göre gelişmekten ziyade çağın nabzına uygun şekilde gelişen ve topluma dayatılan kültür olarak ifade edilebilir. Bu anlamda kültür ile popüler kültürün ihtiyaca yönelik olmak noktasında birbirinden farklılaşan bir yönü olduğu ifade edilebilir.

Popüler Kültür

Popüler kültür, postmodernizm fikirleriyle birlikte ortaya çıkan, kentleşme, endüstrileşme, kültürün demokratikleşmesi, okuryazarlığın artması, teknolojik ilerleme ve bilgi toplumunun gelişmesi süreçleriyle hayat bulmuş bir kavramdır (Rets, 2016). Sanayi Devrimi'nden sonra toplumların yapısının değişmesine bağlı olarak ortaya çıkan (Ulukaya-Öteleş ve Demir, 2023) popüler kültür, 1950'lerden sonra Batı Avrupa toplumları ve Amerika'da geniş rağbet görmüş, Türkiye'de 1990'lardan sonra çalışılmaya başlanmış ve çağımızın gözde uğraş alanlarından bir tanesi olmuştur (Özkan, 2006). Kültürel inançları, gelenekleri ve değerleri ifade eden yönü ile popüler kültür, insanların gündelik yaşamlarındaki yemek, giyim, ifade biçimi, oyun, ibadet gibi konulardaki uygulamalarını da tasvir etmeye çalışmaktadır (Deschamps, 2002). İnsanların günlük yaşam ve alışkanlıklarını yakından etkilerken kendisini takip etmeyenleri dışlayan popüler kültür, gençlerin ve çocukların gündelik hayatlarında kıyafetlerinden saç modellerine, beslenme alışkanlıklarına kadar her şeyi etkilemekte dolayısıyla insan davranışları üzerinde son derece güçlü bir etki ortaya çıkarmaktadır (Kan, 2011). Bu anlamda halkın kültürü olarak tanımlanan popüler kültür, günümüzde uğradığı anlam kaybı ile güncel olanın içinde bir popüleriteye sahip olmak anlamında kullanılmakta yani ön planda, takip edilir, tutulur, popüler, şöhret olmak gibi anlamları da kapsamaktadır (Piyadeoğlu, 2021). Toplum tarafından kabul görmüş olan uygulamalar, inançlar ve tüm bunların örgütlemiş olduğu nesneler olarak (Öztürk-Çopur vd.2020) da tanımlanan popüler kültür, günümüz bireyinin küreselleşme yolu ile kendisine dayatılan kültürü yaşamak zorunda oluşunu da ifade etmektedir (Özder, 2024). Popüler kültürün başlıca bileşenleri kişiler, olaylar, nesneler iken sözlü-sözsüz

sembollerin kullanılmasıyla inşa edilmekte; etkileme, ikna etme, ilham verme ve motive etme potansiyeline de sahip olmaktadır (Hamlet, 2011).

Birçok insan tarafından sevilen ve yaygın biçimde desteklenen bir kültür olan popüler kültür (Storey, 2021) geleneksel olanın ve kültürel değerlerin farklı biçimlerini; eskinin ikamesi ve alternatifi olması yönü ile yeni trendi de oluşturmuş olmaktadır (Burç, 2015). İnsanlara, kitlelere dayatılan; anlık zevkler veren ve tüketime yönelen bir olgu (Sakallı, 2014) olarak popüler kültür, teknolojiyi ve iletişim araçlarını kontrol edenler tarafından üretilmekte ve geniş halk kitlelerini etkilemektedir (Faiz ve Karasu Avcı, 2020). Bu etkiler güçlü şekilde moda, film, kültür, müzik ve televizyon gibi popüler kültür değişkenleri aracılığıyla (Singh, 2022) bazen olumlu bazen de olumsuz şekillerde kendini gösterebilmektedir (Yılar vd., 2023). Toplumu gerçeklikten ve düşünmekten uzaklaştıran popüler kültürün eğitim, bilim, günlük yaşam, üretim gibi alanlarda etkili olarak toplumsal değerlerin ve yapının değişmesine sebebiyet verdiği bilinmektedir (Öztürk Çopur vd., 2020). Yaygın şekilde benimsenen şeylerden mahrum kalmama isteği de popüler kültür unsurlarının tüm bu alanları kuşatmasının ana nedenlerindendir (Bahçecioğlu, 2023).

Pazar tarafından pazarda tüketim için “ısmarlama, sipariş edilen” kitle kültürünün en fazla kullanılan ürünlerini, bunların tüketilmelerini ve bunları teşvik eden duyarlılıkları ve düşünceleri ifade eden popüler kültür; çabuk kullanım ve hızlı tüketim kültürüdür (Hatipler, 2017). Tüketim, popüler kültürün ihtiyacı olan en önemli kavramlardan biridir. Popüler kültür, insanlara bir tüketim malzemesine ihtiyaçları olmasa dahi o malzemeye ihtiyaçları olduğunu hissettirerek satın alma ve tüketme ihtiyacı yaratan gizli mesajları içermektedir. Bu yönü ile popüler kültürün ana varoluş olgusunu da tüketme kavramı oluşturmaktadır (Piyadeoğlu, 2021). Nitekim uluslararası markaların dünyaya yayıldığı, insani ilişkilerin yerini nesnelerle ilişkiye bıraktığı, kitle iletişiminin oldukça etkin olduğu, geleneksel toplumlarda dahi tüketim alışkanlıklarının değiştiği görülmekte ve tüm bunların temelinde popüler kültür bulunmaktadır (Akar, 2009). Günümüze bakıldığında kolay yayılma ve tüketilme özelliği ile geniş kitlelere hitap eden popüler kültür ve ona ait ürünlerin “carpe diem” sloganı ile zihinleri oyalayarak anı yaşama kültürünü yaygınlaştırdığı görülmektedir. Ancak hızlı tüketim ve çabuk kullanımın temel ilkeler olarak belirlendiği popüler kültür pazarında, ona ait ürünleri kullanmayanlar bir yandan değersizleştirilerek değerlerin de içi boşaltılmaktadır (İçen, 2020). Buna ek olarak popüler kültürün etkisiyle yerel

kültürel zenginliklerin yok edilmesi, değerler üzerinde bir yozlaşma yaşanması ve ortaya çıktıkları tarihsel süreçlerin de yok edilmesi söz konusu olmaktadır (Tekin, 2012). Tüm bunların temelinde tüketimin hızlı şekilde gerçekleştirilmesi gerektiği dayatmasının ve eskinin, yerini yeniye bırakarak popüler kültüre ait unsurları beslemesi ihtiyacının olduğu bilinmektedir.

Popüler kültür için tüketimin bu denli önemsenmesinin temel nedeni popüler kültüre ait ürünlerin güncelliğini kısa sürede yitirmesi ve yerine yeni bir şeyin getirilme ihtiyacından gelmektedir. Popüler kültür unsurları çabuk elde edilip çabuk değer kaybına uğramakta, yerinde saymamakta ve dinamik bir yapıya sahip olan yönü ile sürekli güncellenmektedir (Bahçecioğlu, 2023). Sürekli güncellenen yönü ile hitap ettiği kitleler tarafından tüketilmesi beklenen popüler kültüre ait ürünler karşısında insanlar belli bir tüketim kalıbına sokulmakta aynı ürünleri tüketmekte ve aynı alışkanlıkları sergilemektedirler. İnsanlar üzerindeki bu etki ise onları hayata karşı duyarsızlaştırmakta ve içinde yaşadıkları topluma karşı yabancılaştırmaktadır (Faiz ve Karasu Avcı, 2020). O kadar ki zaman zaman popüler kültürde ele alınan temsiller nedeniyle toplum içinde olumlu olabilecek durumlara ilişkin olumsuz yönde duruş sergilenmesi dahi söz konusu olabilmektedir (O'Neill, 2006). Bu durumu, kapitalizmin bireyleri popüler kültür aracılığıyla etkilemeye çalışırken yanlış temsiller ortaya koyabilmesinin de etkilediği düşünülmektedir. Nitekim popüler kültürün kapitalizmle daha çabuk yayılabilen ve üreticisi bakımından kazanç sağlayarak yararlı olmasına karşın ürünlerin düşük kalitesi ve insanları gereksiz tüketime yönlendirmesi açısından olumsuz sonuçlar da doğurabildiği durumlar olabilmektedir (Algül, 2019). Buradan yola çıkılarak popüler kültürün kendisinin tüketilmediği ancak tüketime aracılık eden bir yönünün bulunduğu da ifade edilebilmektedir.

Popüler kültür öğeleri çok çabuk içselleştirilmekle birlikte eğlenme ve keyif alma anlayışından kaynaklı olarak bir süre sonra yerini yeni öğelere ve sıkılmaya bırakmaktadır (Bahçecioğlu, 2023). Eski olandan sıkılmanın ve yeniyi aramanın popüler kültürün beslediği en önemli kaynak olmasından hareketle bu durumun sürekli bir devinimi ve tüketim güdüsünü canlı tutacağından bahsedilebilir (Akar, 2009). Tüketim güdüsü canlı oldukça popüler kültür ve ona ait olan tüm öğelerin de canlılığını koruyabilmesi mümkün olacaktır. Nitekim popüler kültür ürünlerinin yaratıcıları da kamunun, ürünlerini çekici ve ayırt edici bulmasını arzu etmektedirler (Yavuz, 2006). Çekici ve ayırt edici olan her şeyin toplumun tüketim güdüsünü kamçılayacak olmasından hareketle bu nitelikte

olan her şeyin popüler kültür ürünlerinin yaratıcıları tarafından önemsendiğinden bahsedilebilir.

Popüler kültür ve ona ait unsurların etkisini artırmasında ve evrensel olarak yayılmasında ise son yıllarda gelişen teknolojinin oldukça etkili olduğundan bahsedilebilir (Öztürk-Çopur vd.,2020). Çünkü popüler kültürün üretim ve dağıtım süreci, bu yüzyılda kitle iletişim araçları ile bağlantılı bilhassa medya, popüler kültür ürünlerinin ortaya çıkışı ve yayılması açısından son derece güçlü bir unsur olarak görülmektedir (Payzın ve İcil Tuncer, 2022). Sinema, televizyon, internet, sosyal medya ağlarının artışı da bu süreçte son derece etkili olmuştur (Aytekin, 2024). Varlığını kitle iletişim araçları ile yaygınlaştırmak ve insanları kitleleştirmek adına televizyonu diğer kitle iletişim araçlarından daha yoğun kullanan popüler kültürün (Güllüoğlu, 2012) yayılıp genişlemesinde televizyon önemli bir yere sahiptir (Faiz ve Karasu Avcı, 2020). Örneğin televizyonda zamanla popüler kültürün ürün satışını yapan diziler (Tarhan ve Karakoç, 2020) aracılığıyla popüler kültürün sesini daha geniş kitlelere duyurabildiği görülmektedir. Nitekim dizi, film, spor gibi popüler kültür unsurlarının çocuklara isim vermek üzerinde dahi etkili olması (Bilgin, 2020) bunun önemli kanıtlarından biridir. Ancak hayattaki her şey gibi zamanla bunların da yakaladıkları popülariteyi yitirdikleri görülmektedir. Bir örnek ile açıklamak gerekirse Netflix'te yayınlanan Squid Game isimli dizinin ve onunla bağlantılı ticari ürünlerin nasıl bir popülarite yakaladığı ancak bir süre sonra dizinin sıradanlaştığı görülmektedir (Tunçöz ve Yetkin-Cılızoğlu, 2024). Bu durum, insanların popüler kültürün kitle iletişim araçlarından yansıyan etkilerine daha kısa sürelerde maruz kalacaklarını düşündürebilmektedir. Ancak yine de günlük hayatta belki de farkında dahi olunmadan alınan, yapılan, kullanılan, söylenen çoğu şeyde kitle iletişim araçları tarafından dayatılan vebilinçaltına itilenlerin izlerinin olduğunu söylemek mümkündür (Bahçecioğlu, 2023). Nitekim günlük hayatta yer alan pek çok kavram, popüler kültürün ürünü olup aktarımı da sosyal medya üzerinden gerçekleşmektedir (Ohiagu ve Okorie, 2014). Bu durum, popüler kültürden kısa sürelerle de olsa etkilenmeyi bir döngü hâlinde mümkün kılacaktır.

“Tek kültürleşme” ve “tek tipleşme” noktasında popüler kültür dayatması küreselleşmenin ideologları tarafından iletişim teknolojileri kullanılarak tüm toplumlara yapılmaktadır (Tekin, 2012). Dolayısıyla popüler kültürün yaratıcıları, çok sayıda kişiye ulaşabilmek amacıyla medyayı kullanmaktadır (Karakuş, 2024).

Nitekim günümüzde geline nokta kapitalizmin güçlenmesi ve teknolojinin ilerlemesi ile birlikte medya insanlara popüler deneyimler sunarak daha güçlü bir duruma gelmiş ve popüler kültürün aktarımında önemli bir role bürünmüştür (Tarhan ve Karakoç, 2020). Bu ifadeler, kitle iletişim araçlarının dahası medyanın popüler kültüre maruz kalma ve ona ait ürünleri benimsemede etkili olduğunu düşündürmektedir. Aynı zamanda Sosyal Bilimler alanında çalışan bilim insanlarının bir kısmının da medyayı, popüler kültürün en güçlü taşıyıcısı olarak gördüklerini ve toplumların kültürünün şekillenmesinde medyanın önemli bir rolü olduğunu savunmaları (Tunçöz ve Yetkin- Cılızoğlu, 2024) bunun doğrulayıcısıdır. Nitekim popüler kültürün en kritik toplumsal sorunlara müdahale edebilme ve kamuoyunu şekillendirme potansiyeli bulunmaktadır (Dolby, 2003).

Günümüzde popüler kültür oluşturulmasında sosyal medyanın doğrudan veya dolaylı etkileri olduğu gözlemlenmektedir (Kökden ve Övür, 2021). Dolayısıyla bireyler sosyal medya aracılığı ile çeşitli konularda farklı kültürel aktarımlara maruz kalmaktadır (Karakuş, 2024). Nitekim kitle iletişim araçları topluma ve toplumun tüketim alışkanlıklarına mesajları ile yön vermekte, sosyal medya ise bu süreçte bireyi gerçeklikten uzak bir dünyada yeniden var etmektedir (Piyadeoğlu, 2021). Günümüzdeki sosyal medya platformları artan çeşitlilikleri ve güncel içerikleri olması yönü ile (ör. TikTok) bir devinim gerçekleştirmekte ve kitleleri peşinden sürüklemektedir. Bu sayede benimsenmesi ve kabul edilmesi mümkün olacak nitelikte yapılandırılmakta ve çoğunluğa hitap ederek kitlelerin zevk almasını muhtemel kılmaktadır (Bahçecioğlu, 2023). Bu sistem içinde bireyleri yönlendirebilmek ve biçimlendirebilmek adına kültür endüstrisinin egemen güçleri de popüler kültüre, bu amaçla da en güçlü medya araçlarına başvurumaktadırlar (Tarhan ve Karakoç, 2020). Ancak medya, reklamlar ve popüler kültürün etkilerinin her zaman olumlu olmadığı dahası özellikle popüler kültürün odağındaki bireylerin beden algısı, özsaygı, kimlik açısından olumsuz etkilendiği; depresyon, yeme bozukluğu, anksiyete, gerçekçi olmayan beden algıları gibi sorunlar yaşadıkları bilinmektedir (Irving, 2008). Nitekim medya düşünceleri, dünyaya bakışı, değerleri ve imajları şekillendirmeye medya temsilleri aracılığıyla etki ederek toplumsal gerçekliğin üretimi ve tüketiminde etkili olmaktadır (Söğüt, 2019).

Popüler kültürün insanlar üzerindeki etkisi bu denli güçlü iken bu gibi olumsuz etkilerin olumlu etkilere evrilebilmesi için özellikle eğitimde bir takım tedbirler alınmalıdır. Nitekim öğrenciler ile yapılan çalışmalarda popüler

kültüre ait unsurları öğrenmenin, öğrencilerin birtakım becerileri ve öğrenme performansları üzerinde olumlu etkileri bulunduğu ortaya konulmuştur (Chen ve Chen, 2009). Bu anlamda yapılabilecek en önemli şey ise popüler kültüre ilişkin iyi bir eğitim vermektir. Özellikle gençlerin ve çocukların bilinçlendirilmesi için daha çok çaba gösterilmesi, eğitimin gücünü kullanarak bilgilendirme ve bilinçlendirme konusunda öğretmenlerin ve okulların üstüne düşen rolleri üstlenmesi gerekmektedir (Yılar vd., 2023). Popüler kültürün tüm yönlerine ilişkin farkındalığın ancak eğitim ile yaratılabileceğinden hareketle eğitim sürecinde bireyin hem kendi kültürünü yeni yetişen nesillere aktarması adına hem de dünya kültürünü tanınmasında Sosyal Bilgiler eğitiminin son derece önemli olduğundan bahsedilebilir (Ulukaya-Öteleş ve Demir, 2023; Yılar vd., 2023). Nitekim Sosyal Bilgiler dersi popüler kültür ve ona ait unsurların bir arada eleştirel olarak ele alınıp değerlendirilmesi ve öğrencilere en güzel şekilde anlatılabilmesi adına geniş bir perspektif sunmaktadır. Bunu yapabilmenin en etkili yolu ise hizmet öncesi ve hizmet içi eğitimler ile öğretmen adaylarını ve öğretmenleri popüler kültür ve onun etkilerine karşı eğitimler ile donatmaktır. Bu sayede bu eğitimi verecek olan bireylerin önce kendisinin bu konuda bir yetkinliğe, bilince ve farkındalığa erişmesi daha sonrasında eğitim vereceği öğrencileri bu konuda bilince erdirmesi mümkün olabilecektir. Popüler kültür kavramının değişen, gelişen ve oluşan kültürün son ayağı olmasından ve çeşitli şekillerde akademik yazıma konu olmasından (Aydar, 2014) hareketle bu çalışmada da öğrencilere popüler kültür konusunda bilinç ve farkındalık kazandırmaları adına yetişen öğretmen adaylarının kendilerinin bu konuda ne düzeyde olduklarının saptanması istenmiştir.

Öğretmen adaylarının görüşleri ve metaforik algılarının popüler kültür bağlamında ortaya konulması son derece önemlidir. Nitekim Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin popüler kültüre ilişkin pek çok dinamiği öğrencilerine aktaran bir konumda olmaları nedeniyle bunlara ilişkin bilgi ve farkındalığı yüksek olmak durumundadır. Aynı zamanda hitap edecekleri öğrenci kitlesinin de popüler kültürün odağında yer almaları nedeniyle olumsuz etkilere maruz kalmaları söz konusudur. Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin de bu konuda öğrencilerini bilinçlendirmeleri gerekmektedir. Bunun yolu da önce kendilerinin bu konuda yeterli donanıma sahip olmalarından geçmektedir. Bu çalışma ise öğretmen adaylarının hizmet öncesi dönemlerinde bu konudaki bilinç ve farkındalıklarının belirlenerek, hizmet içi dönemde öğrencilerine popüler kültür ve etkileri boyutunda nasıl bir yön çizecekleri konusunda fikir uyandıracaktır.

Literatür incelendiğinde popüler kültür ve etkilerine ilişkin çalışmalara yer verildiği görülmektedir. Diğler (2018) çalışmasında Sınıf Öğretmenliği öğrencilerinden sanat eğitimi dersini alan ve almayan öğrencilerin popüler kültüre yönelik görüşlerini ortaya koymuştur. Bilgin ve Güner (2017) çalışmalarında popüler kültürün ilkökul çağındaki çocuklar üzerindeki etkilerini öğretmen görüşleri doğrultusunda ortaya koymuşlardır. Dilli vd. (2016) çalışmalarında sanat ve tasarım eğitimi alan üniversite öğrencilerinin popüler görsel kültür formuna (afişe) yükledikleri anlamlar ve ona dair eleştirel yaklaşımlarını açık uçlu sorular ile ortaya koymuşlardır. Sosyal Bilgiler dersinin popüler kültür ile ilişkisinin ele alındığı (Kan, 2011), popüler kültür unsuru olarak tarihî dizilere ilişkin Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin görüşlerine başvurulmuş (Faiz ve Karasu Avcı, 2020) çalışmalar popüler kültür ile Sosyal Bilgiler ilişkisini irdeleyen çalışmalara örnektir. Sosyal Bilgiler öğretmen adaylarının popüler kültür kavramına ilişkin bilişsel yapılarının kelime ilişkilendirme testi (KİT) aracılığıyla ortaya konduğu (Yılar vd., 2023), popüler kültürün Sosyal Bilgiler öğretmen adaylarına yansımalarının yarı-yapılandırılmış görüşmeler ile ele alındığı (İçen, 2020) çalışmalar da yine Sosyal Bilgiler eğitimi alanında popüler kültürün ele alındığı çalışmalardır. Ulukaya- Öteleş ve Demir'in (2023) yapmış oldukları çalışma da yine popüler kültürün Sosyal Bilgiler öğretmeni adayları için ne anlam ifade ettiğini metafor analizi ile ortaya koymuş olan bir çalışmadır. Tüm bu çalışmalardan yola çıkılarak Sosyal Bilgiler öğretmen adaylarının popüler kültüre ilişkin görüşlerinin ve metaforik algılarının bir arada ele alındığı güncel bir çalışmaya rastlanmamıştır. Bu anlamda literatürde var olan boşluğun bu çalışma ile doldurulabileceği düşünülmektedir. Popüler kültür doğası gereği çok çabuk değişen bir yapıya sahiptir. Bu nedenle çalışmamızdan elde edilen verilerin de popüler kültürün bu değişken yapısından kaynaklanan dinamikleri de ortaya koyabilecek mahiyette olduğu düşünülmektedir. Dolayısıyla çalışmada kullanılan veri toplama ve analiz tekniklerinin çeşitli oluşu, çalışmanın yapıldığı zaman diliminin, çalışma grubunun ve katılımcıların öğrenim gördüğü bölümün farklılığı nedeni ile çalışmamızın var olan çalışmalardan farklı olarak literatüre katkı sağlayabileceği düşünülmektedir.

Yöntem

Bu çalışmada olgubilim deseni kullanılmıştır. Olgubilim deseni, farkında olunan ancak derinlemesine ve ayrıntılı bir anlayışa sahip olunmayan olgulara odaklanmakta; bu olgular, olaylar, algılar, deneyimler, kavramlar, yönelimler

ve durumlar şeklinde karşımıza çıkabilmektedir. Bu olgular günlük yaşamda çeşitli biçimlerde karşımıza çıksa da bu olguların tam anlamıyla anlaşıldığı ifade edilemez. Nitekim bu olguları araştırmak için olgubilim deseni uygun bir araştırma zemini oluşturmaktadır (Yıldırım ve Şimşek, 2021). Çalışmada mecazlar yoluyla veri toplama ve görüşme tekniğine başvurulmuştur. Pek çok farklı bilim dalında kullanılmaya uygun olan mecazlar yoluyla veri toplama tekniği sayesinde benzerlik ve farklılıkları belirli tematik başlıklar altında toplamak kolay olabileceği gibi mecazların ele alındığı olay, konu, olgu ve durum hakkında çok zengin ve sağlam bir tablo ortaya çıkmaktadır (Yıldırım ve Şimşek, 2021). Toplanan verilerin iki yönlü şekilde birbirini desteklemesi ve mecazlar yoluyla elde edilen verilerin görüşmeler yoluyla da desteklenip desteklenmediğinin ortaya konulabilmesi açısından görüşmeler de gerçekleştirilmiştir. Görüşme tekniği, pek çok sosyal bilim alanında yirminci yüzyılın son çeyreğinde etkili bir veri toplama tekniği olarak karşımıza çıkmaktadır (Yıldırım ve Şimşek, 2021). Bu anlamda görüşülen kişi veya kişilerden derinlemesine bilgi alabilmek için soru-cevap şeklinden bir süreç yürütölerek veri elde edilmesi mümkündür.

Çalışma Grubu

Bu çalışmada Karadeniz Bölgesi'nde yer alan bir üniversitede, Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Bölümü'nde 1., 2., 3. ve 4. sınıfta öğrenim gören öğretmen adaylarına ulaşılmıştır. Çalışmaya her sınıf düzeyinden katılım sağlanmıştır. Bölümde 296 öğrenci öğrenim görmektedir. Metafor formu çalışmaya katılmak için gönüllü olan tüm öğrencilere ulaştırılmaya çalışılmış ve toplamda 151 öğrenci formu doldurmuştur. Görüşme formu ise 16 öğrenciye iletilmiş bu öğrencilerin de tamamı formu doldurmuşlardır. Görüşmeye katılan olan öğrenciler, alınan izinler doğrultusunda üniversiteden temin edilen öğrencilerin akademik başarı listesinden seçilmiştir. Her sınıftan 4 öğrenci seçilirken bu öğrencilerin sınıf başarı listesinde akademik başarı düzeyi en yüksek ve en düşük olan öğrenciler arasından seçilmesine özen gösterilmiştir. Burada amaç, akademik başarısı yüksek veya düşük olan öğrencilerin yoğun olduğu bir katılımcı grubu oluşturulmasının önüne geçebilmektir. Dolayısıyla bu çalışmada öğrenci başarı listeleri titizlikle incelenerek başarı düzeyi birbirinden farklı katılımcıların görüşmede yer almaları sağlanmış, akademik başarı bakımından bir çeşitliliğe erişilmiş ve öğrencilerin araştırılan konuda birbirinden farklı ve özgün bilgilere sahip olmaları önemsenmiştir. Katılımcılar araştırılan konuda bilgili ve özgün ise görece az sayıdaki katılımcıdan çok veri toplanabileceği (Tutar, 2022), küçük

örneklemelerden sağlam kuramlara ulaşılabilceği ve nitel araştırma sonuçlarının genellenebileceği ifade edilebilir (Yıldırım ve Şimşek, 2021). Öğrenci sayısının görüşmeler aracılığıyla erişilmek istenen verileri elde edebilmek adına yeterli olabileceği düşünülmüştür. Bu anlamda metafor formundan elde edilecek olan verileri destekleyecek mahiyette olması adına görüşme formu ile de verilerin toplanması sağlanmaya çalışılmıştır.

Veri Toplama Araçları

Bu çalışmada öğretmen adaylarının metaforik ifadelerinin ve bunlara ilişkin gerekçelerinin toplanabilmesi için popüler kültür metafor formu kullanılmıştır. Aynı zamanda popüler kültürün kendileri ve toplum üzerinde ne gibi etkileri olduğunu ifade etmelerine yönelik kapsamlı bir görüşme yapabilmek için gerekli sorulara yer verilmiştir. Her iki form da araştırmacı tarafından hazırlanmış özgün formlardır. Metafor formunda popüler kültür “bence ...benzer.” “Çünkü;...” şeklinde bir ifade yer almış ve öğrencilerden boşlukları doldurmaları istenmiştir. Bu aşamada öğrencilerin popüler kültürü neye benzettiklerini gerekçesi ile ortaya koymaları sağlanmaya çalışılmıştır. Görüşme formunda ise daha derinlemesine veriler elde edilmeye çalışıldığı için yedi soru sorulmuştur. Bunlar;

Popüler kültür hakkında neler düşünüyorsunuz?

Popüler kültürü, toplumun alışkanlıklarına olan etkileri boyutunda eleştirmeniz gerekirse neler söyleyebilirsiniz?

Popüler kültürün toplum üzerindeki olumsuz etkilerinden korunabilmek için neler yapılabileceğini düşünüyorsunuz?

Popüler kültürün sizin hayatınızı nasıl etkilediğini düşünüyorsunuz?

Popüler kültürün ortaokul öğrencilerinin hayatını nasıl etkilediğini düşünüyorsunuz?

Kitle iletişim araçlarının popüler kültürün topluma aktarılması üzerinde ne gibi etkileri olduğunu düşünüyorsunuz?

Bir öğretmen olacağınızdan hareketle ileride öğrencilerinizin popüler kültürün etkilerinden en güzel şekilde faydalanabilmeleri için neler yapabilirsiniz? sorularından oluşmaktadır. Çalışma kapsamında hazırlanan formlar aracılığıyla verileri toplayabilmek için Ondokuz Mayıs Üniversitesi Sosyal ve Beşeri Bilimler Araştırmaları Etik Kuruluna başvuru yapılmış ve 24.11.2023 tarihinde 2023-925 sayılı etik kurul onayı alınmış ve uygulamalara geçilmiştir.

Verilerin Toplanması ve Analizi

Veriler 2023-2024 eğitim öğretim yılı güz yarıyılında toplanmıştır. Öncelikle her sınıf düzeyindeki tüm öğrencilere metafor formu iletilmiş, daha sonra Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Bölümünde öğrenim gören öğrencilerin not ortalama listelerinden akademik başarılarına göre bir değerlendirme yapılarak her sınıf düzeyinden akademik başarıları en düşük ve en yüksek olan ikişer öğrenciye, toplamda 16 öğrenciye ulaşılarak görüşme formuna yanıt vermeleri istenmiştir. Formun nasıl doldurulacağına ilişkin öğrencilere bilgi verilmiş ancak herhangi bir yönlendirmede bulunulmamıştır. Metafor formundan elde edilen veriler Saban'ın (2009) belirlemiş olduğu metafor analizi aşamalarına uygun hareket edilmiştir.

Metafor Verilerinin Analizi

Kodlama ve ayıklama aşaması

Bu aşamada katılımcılar tarafından geliştirilen metaforlar alfabetik sıraya alınarak geçici olarak listelenmiştir. Bu amaçla öncelikle öğrencilerin bir metaforu açık ve anlaşılır şekilde ifade edip etmediklerine göre bir değerlendirme yapılmıştır. Ardından konu ile bağdaşmayan metaforların üretildiği, sunulan metafora ilişkin mantıklı bir açıklamanın sunulmadığı formlar elenmiştir. Aynı zamanda popüler kültürü metaforik olarak değerlendiremeyen dahası popüler kültürün tanımını yapmaya çalışan formlar da değerlendirmeye dâhil edilmemiştir. Böylece 10 adet form araştırmanın kapsamı dışında bırakılmıştır.

Örnek metafor imgesi derleme aşaması

Bu aşamada 144 adet geçerli metaforik imgeye, 126 adet metafora ulaşılmıştır. Bu aşamada metaforlar tekrar bir alfabetik sıraya göre dizilerek ham veriler tekrar değerlendirilmiş ve her metaforu ifade eden öğrenci açıklamaları incelenmiştir. Bu sayede her bir metaforu en iyi temsil eden ifadeler seçilerek bu ifadelerin de makul ve mantıklı şekilde sunulup sunulmadığına bakılarak örnek bir metafor listesi oluşturulmuştur. Bu kısımda metaforları belli bir kategori altında toplayabilmek ve veri analiz süreci ve yorumları geçerli kılabilmek için bu aşamalar kat edilmiştir.

Kategori geliştirme aşaması

Bu aşamada öğrencilerin popüler kültür kavramına ilişkin metaforik imgeleri ve neden bu imgeyi düşündüklerine dair açıklamaları incelemeye tabi

tutulmuştur. Bu anlamda hangi metaforun hangi kategoride yer aldığına karar verebilmek adına metaforun konusu (popüler kültür), kaynağı ve metaforun konusu ile kaynağı arasındaki ilişki analiz edilmiştir. Ardından her bir metaforik imgenin, öğrencilerin sahip oldukları bakış açısı ile ortak bir tema altında yer alması sağlanarak kavramsal kategoriler oluşturulmuştur. Toplamda 10 farklı kavramsal kategoriye ulaşılmıştır.

Geçerlik ve güvenirliği sağlama aşaması

Elde edilen verilerin detaylı şekilde raporlandırılması, verilerden elde edilen sonuçlara ne şekilde ulaşıldığının detaylı şekilde açıklanması nitel araştırmalarda geçerliği sağlamak adına en önemli kriterlerdendir (Batdı ve Oral, 2020). Nitel araştırmalarda olay ve olguların zaman ve mekâna bağlı geliştiği ve aynı şekilde tekrar edilmesinin mümkün olmadığından hareketle tutarlılığa odaklanmak doğru bulunmakta bu nedenle tutarlılığı artırmak için birtakım stratejiler uygulanması gereklidir (Sığrı, 2023). Bu anlamda aynı çalışmaya birden fazla araştırmacının dâhil edilmesi, verilerin betimsel bir yaklaşımla sunulması, çeşitleme yapılması, veri analizinde başka araştırmacılardan teyit alınması ve araştırmada kuvvetli bir kavramsal çerçeve kullanmak tutarlılığı artırmak için kullanılabilir (Sığrı, 2023). Bu anlamda bu çalışmada geçerliğin sağlanabilmesi adına hem metafor formundan hem de görüşme formundan elde edilen veriler detaylı şekilde raporlandırılmış hem de sonuçlara nasıl ulaşıldığı detaylı şekilde açıklanmıştır. Aynı zamanda analizlerin nasıl yapıldığı açıkça sunulmuş ve metaforlara ilişkin yapılan açıklamalardan en güçlü olanlar sunulmuştur. Frekanslar da sunularak analizlere ilişkin bulgular verilmiştir. Güvenirlik için veriler betimsel bir yaklaşım ile sunulmuş, verilerin analizinde başka araştırmacılardan teyit alınmıştır. Bu anlamda elde edilen veriler uzman görüşüne sunularak kavramsal kategorilere yerleştirilen metaforların uygun şekilde yerleştirilip yerleştirilmediğine dair uzman görüşü alınmıştır. Hangi kavramsal kategoriye uygun olduğu konusunda karara varılmayan metaforlar hakkında uzman görüşü alınarak bu metaforların ilgili olduğu kategoriye yerleştirilmesi sağlanmıştır. Bu anlamda güvenirliğe ilişkin önemli bir aşama kat edilmiştir.

Görüşme Verilerinin Analizi

Görüşme formundan elde edilen verilerin analizinde ise Yıldırım ve Şimşek (2021) tarafından ifade edilen betimsel analiz basamaklarına uygun

hareket edilerek her bir soru için verilen cevapların ilgili kategori altında yer alması sağlanmıştır. Bu sayede yedi soru için yedi farklı kategori belirlenmiş ve cevaplar uygunluk gösterdikleri kategorilerde yer almışlardır. Öğrencilerin ifadelerinden birbirini tekrar eden nitelikte olanlar ve konu ile alakası olmayan ifadeler çıkarılarak analiz gerçekleştirilmiştir.

Bulgular

Metafor Formundan Elde Edilen Verilere Yönelik Bulgular

Araştırmanın bu kısmında öncelikle metafor formundan elde edilen verilerin sunulmasına çalışılmıştır. Bu amaçla öncelikle metaforlar, hangi kategoriye uygun oldukları bakımından açıklamaları ile bir değerlendirmeye tabi tutulmuştur. Aynı zamanda metaforlara ilişkin yapılan açıklamaların en güçlü olanlarına yer verilmiştir. Hangi kategoride daha fazla metaforun olduğuna bakılarak öğrencilerin popüler kültür kavramına yükledikleri anlamın ortaya konulması sağlanmaya çalışılmıştır. Formlar öncelikle bir sıraya alınmış ve öğrencilere Ö1, Ö2, Ö3.....Ö151 şeklinde kod isimler verilmiştir. Formlar geçerli bir metaforun sunulmuş olması, sunulan metafora ilişkin yapılan açıklamanın ilgili benzetmenin neden yapıldığını detaylı şekilde açıklaması gibi boyutlarda değerlendirmeye tabi tutulmuş; bu anlamda 10 form bu kriterleri taşımaması nedeniyle elenmiştir. Bu anlamda Ö25, Ö83, Ö87, Ö91, Ö108, Ö109, Ö116, Ö128, Ö146 ve Ö150 kodlu öğrencilerin formları değerlendirmeye tabi tutulmamıştır. Geri kalan 141 form ise titizlikle incelenmiştir. Bu anlamda kategoriler ve metaforlar aşağıdaki tabloda sunulmuştur:

Tablo 1

Esaret ve Bağımlılık Unsuru Olarak Popüler Kültüre İlişkin Geliştirilen Metaforlar

Kategori	Metaforlar	Frekans	
		Metafor	Öğrenci
Esaret ve bağımlılık unsuru olarak popüler kültür	Kölelik (Ö1, Ö20, Ö24, Ö28, Ö42)		
	İnsanları köleleştiren bir unsur (Ö2)	3	7
	Labirent (Ö69)		

Popüler kültür, ortaya koymuş olduğu ürünler ile kişileri esareti altına alabilmekte ve kitleleri kendisine bağımlı kılabilmektedir. Katılımcılar, popüler kültürün bu yönünün farkında olduklarını ortaya koyar nitelikte metaforlar

geliştirmişler ve bu metaforlara ilişkin açıklamalar yapmışlardır. Geliştirilmiş olan metaforlar, tablodan da görüleceği şekilde en fazla “kölelik” boyutunda yoğunlaşmıştır. Örnek metafor imgesi aşağıdaki gibidir:

Ö24: *İnsanları etki altında bırakarak zihinlerinin en içeriğine kadar girip gerekli şeyleri empoze edebilir. Bu sebeple insanları etki altına alabilir.*

Tablo 2

Özenti ve Öykünme Unsuru Olarak Popüler Kültüre İlişkin Geliştirilen Metaforlar

Kategori	Metaforlar	Frekans	
		Metafor	Öğrenci
Özenti ve öykünme unsuru olarak popüler kültür	Nefretlik bir olgu (Ö4)		
	İnsanları birbirine düşüren bir savaş (Ö5)		
	Özentilik (Ö12, Ö45, Ö52, Ö131)		
	Kuzuların sürü hâlinde koyunu takip etmesi (Ö18)		
	Koyun sürüsü (Ö21, Ö29)		
	Iphone (Ö22)		
	Müzik (Ö30)		
	Taklit etme alışkanlığı (Ö36)	15	21
	Özenti (Ö41, Ö139)		
	Gelip geçici alışkanlık (Ö46)		
	Özenme (Ö49, Ö120)		
	Influence etme (Ö52)		
	Taklitçilik (Ö73)		
	Hiçbir şeyden geri kalmama (Ö89)		
	İnsanların sürekli olarak birbirini taklit etmesi ve etmeye çalışması (Ö95)		

Popüler kültür, insanların birbirine ve popüler olana özenmeleri ve popüler kültüre ait unsurlara öykünmeleri neticesinde kitleleri kendi odağında tutan bir yapıya sahiptir. Öğretmen adayları da bu durumun bilincinde olacaklar ki popüler kültürün özenti ve öykünme unsuru olarak şekillenen yapısını metaforik imgeleri ile ortaya koymuşlardır. Bu anlamda popüler kültüre ait unsurlara erişim ve o dönem gündemde olan ne varsa bunu yakalayabilmek adına popüler kültür ürünlerinin, insanları cazibesine kaptıran bir yönü olduğundan bahsedilebilmektedir. Örnek metafor imgesi aşağıdaki gibidir:

Ö89: Ben kendimden örnek vereceğim. Yeni çıkan ve çok konuşulan bir eşyayı sırf bu yüzden beğenmesem bile alıyorum.

Tablo 3

İnsana Zarar Veren ve Aynı Kalıba Sokan Yönü ile Popüler Kültüre İlişkin Geliştirilen Metaforlar

Kategori	Metaforlar	Frekans	
		Metafor	Öğrenci
İnsana zarar veren ve aynı kalıba sokan	Dizginlenemeyen at (Ö3)		
	Karadelik (Ö9)		
	Sosyal medya (Ö10)		
	İnsanları kendi gibi davranması önünde bir engel (Ö15)		
	Çiftçi (Ö16)		
	Kayboluş (Ö26)		
	Sosyal medya esiri (Ö27)		
	Tek bir renk (Ö38)		
	Özentilik (Ö39)		
	Karmaşa (Ö40)		
	Dikkat çekme (Ö58)		
	İnsanı yalnızlaştıran, ötekileştiren, karanlık içinde kalmış karanlık yalnız bir adam (Ö65)		
	Yabancılaşma (Ö77)		
	Klonlama (Ö79)		
	Zorbalık (Ö80)		
	Kabak (Ö82)		
	Zararlı bir şey (Ö98)	37	38
	Bir papatyanın yaprakları (Ö106)		
	Pahalı markalar (Ö107)		
	Akım (Ö112)		
	Deniz (Ö121)		
	Kölelik (Ö123)		
	Topluma ayak uydurma (Ö124)		
	Kendini sisteme kaptırma (Ö124)		
	Kültürel globalleşme (Ö129)		
	Tehlike (130)		
	İnsanların ortak benliği (Ö132)		
	Yanılgı (134)		
	Bir robot (Ö135)		
	Modernlik (Ö136)		
	Güncellik (Ö136)		
	Toplu taşıma (Ö137)		
	Sürü (Ö141)		
	Koyunlar (Ö142, Ö145)		
	Çöküş dönemindeki bir devlet (Ö143)		
	Altın kafes (Ö148)		
	Yapmacıklık (Ö8)		

Popüler kültürün güncel olana sahip olmaya yönelik güçlü istek uyandıran bir yönünün olduğu bilinmektedir. Bu durumların öğretmen adayları da farkında olacaklar ki, en fazla ifade edilen metaforun “insana zarar veren ve aynı kalıba sokan” kategorisinde yer aldığı görülmektedir. Örnek metafor imgesi aşağıdaki gibidir:

Ö16: *Popüler kültür tarlaya bezelye eker, sonrasında buna uyan herkes bezelye tanesi gibi birbirine benzer.*

Tablo 4

Adanmışlık ve Koşulsuz Kabul Unsuru Olarak Popüler Kültüre İlişkin Geliştirilen Metaforlar

Kategori	Metaforlar	Frekans	
		Metafor	Öğrenci
Adanmışlık ve koşulsuz kabul unsuru olarak popüler kültür	Trabzonspor (Ö6)		
	Herkes tarafından alışılmış geleneklerimiz (Ö32)		
	İddialı ve havalı olan şey (Ö101)	6	6
	Sorgulamadan bağlanma (Ö102)		
	Herkes tarafından yapılan davranışlar (Ö133)		
	Alışkanlık (Ö149)		

Günümüzde özellikle gençlerin popüler olanı tercih ve takip etmek noktasında popüler olana adeta adanmışlık düzeyinde bir teslimiyet gösterdikleri durumlar da yaşanmaktadır. Bu durumun farkındalığına erişmiş olan öğretmen adaylarının da buna uygun metaforik imgelerinin olduğu ortadadır. Örnek metafor imgesi aşağıdaki gibidir:

Ö6: *Hayatımızı ve geleceğimizi ona adanmışız.*

Tablo 5*Gelişim ve İlerleme Unsuru Olarak Popüler Kültüre İlişkin Geliştirilen Metaforlar*

Kategori	Metaforlar	Frekans	
		Metafor	Öğrenci
Gelişim ve ilerleme unsuru olarak popüler kültür	Dilimiz (Ö7)		
	Kelebek (Ö14)		
	Teknoloji (Ö59)		
	Halkın benimsediği, yaygınlaşan, kitlesel bir kültür (Ö90)	6	6
	Sosyal medya (Ö94)		
	Gündelik hayat (Ö125)		

Popüler kültürün gelişen, değişen ve dönüşen bir yönü bulunmaktadır. Öğretmen adayları da bu durumun farkında olacaklar ki ifade ettikleri metaforlar, gelişimi ve ilerlemeyi işaret eder şekilde olmuştur. İfade edilen metaforlara ilişkin açıklamalardan birisi şu şekildedir:

Ö94: *Çığ gibi büyümektedir.*

Tablo 6

Geçici ve Değişken Bir Unsur Olarak Popüler Kültüre İlişkin Geliştirilen Metaforlar

Kategori	Metaforlar	Frekans	
		Metafor	Öğrenci
Geçici ve değişken bir unsur olarak popüler kültür	Hızlı bir değişim (Ö13)		
	Değişen alışkanlıklarımız ve isteklerimiz (Ö17)		
	Moda (Ö34, Ö70, Ö96, Ö117)		
	Değişim (Ö35, Ö60)		
	Dere (Ö53, Ö105)		
	Tebeşir (Ö55)		
	Yeni pişmiş bir ekmek (Ö56)		
	Bukalemun (Ö61, Ö110)		
	İnsan yaşamı (Ö62)		
	Aç bitir salam (Ö63)		
	Fast food (Ö64)		
	İnsanların birbirinden etkilenmesiyle ortaya çıkan ve herkesin yapmayı sürdürerek meydana getirdiği akım (Ö71)		
	Zaman (Ö72)	27	33
	Lamba (Ö74)		
	Anlık hevesler (Ö75)		
	Teknoloji (Ö78)		
	Sabun köpüğü (Ö81)		
	Arkadaş (Ö84)		
	Flash (Ö86)		
	Hızlı tren (Ö88)		
	Hızlı üretip hızlı tüketmeye bağlı olarak gelişen kültürel modernleşme (Ö93)		
	Çocuk (Ö97)		
	Sürekli değişen, canlı ve etkileşimli bir büyük şehir (Ö114)		
	Balon (Ö118)		
	Yemek (Ö126)		
	Fabrika (Ö127)		
	Havai fişek (Ö140)		

Popüler kültür ve ona ait unsurların, doğası gereği geçici ve değişken bir yapısı bulunmaktadır. Öğretmen adaylarının en çok ifade ettikleri metaforların insana zarar veren ve aynı kalıba sokan kategorisinden sonra bu kategoride yer alması da popüler kültürün bu yapısının bilincinde olduklarını işaret eder niteliktedir. Örnek metafor imgesi aşağıdaki gibidir:

Ö74: *Lamba ilk takıldığı zaman güzel bir şekilde ışık veriyor ama zaman geçtikçe ışığı azalır ve patlar. Popüler kültür bence böyle.*

Tablo 7

Yayılma Etkisi Olan ve Çağa Uygun Bir Unsur Olarak Popüler Kültüre İlişkin Geliştirilen Metaforlar

Kategori	Metaforlar	Frekans	
		Metafor	Öğrenci
Yayılma etkisi olan ve çağa uygun bir unsur olarak popüler kültür	Evrensel köleleşme (Ö11)		
	Modernleşme (Ö19)		
	Dünyada yayılmış kültür (Ö23)		
	Örümcek ağı (Ö31)		
	Reklam (Ö33)		
	Moda (Ö43)		
	Modernite (Ö47)	13	13
	Özenti (Ö48)		
	İnternet (Ö54)		
	Toplumsal modernleşme (Ö76)		
	Günümüzde sosyal medya ile oluşmuş kültür (Ö92)		
	Kötü haber (Ö115)		
	Bulaşıcı hastalık (Ö119)		

Popüler kültür ve ona ait olan her bir unsur bir şekilde toplum içinde yayılabilen bir yapıya sahiptir. Bu yayılma etkisini gösterebilmesi için de çağa ve çağın gerekliliklerine uygun bir yapı ortaya koyması gerekmektedir. Örnek metafor imgesi aşağıdaki gibidir:

Ö31: *Bir kavram önce küçük bir toplulukta ortaya çıkar. Daha sonra etki alanı genişleyerek birçok topluluğa yayılır. Popüler kültür de buna benzerdir.*

Tablo 8

Kapsamlılık ve Doyumsuzluk Unsuru Olarak Popüler Kültüre İlişkin Geliştirilen Metaforlar

Kategori	Metaforlar	Frekans	
		Metafor	Öğrenci
Kapsamlılık ve doyumsuzluk unsuru olarak popüler kültür	Taklit etme alışkanlığı (Ö37)		
	Nar (Ö50)		
	Sürekli patlatılan kumbara (Ö57)		
	Ortaokul (Ö66)	8	8
	Ağaç (Ö67)		
	Açgözlülük (Ö104)		
	Obez bir canavar (Ö111)		
	Puzzle (Ö147)		

Popüler kültür, aslında somut olarak görüldüğünden çok daha fazlasını içinde barındıran ve bir ürün ya da durum olarak ortaya çıkana kadar pek çok farklı kaynaktan beslenen bir yapıya sahiptir. Öğretmen adaylarından bir tanesinin ifadesi şu şekildedir:

Ö111: *Doymak bilmeyen, bir türlü durmak bilmeyen bir kavramdır.*

Tablo 9

Reddedilen Bir Unsur Olarak Popüler Kültüre İlişkin Geliştirilen Metaforlar

Kategori	Metaforlar	Frekans	
		Metafor	Öğrenci
Reddedilen bir unsur olarak popüler kültür	Antarktika (Ö68)	1	1

Popüler kültüre ait unsurları her birey kabul etmek durumunda olmadığı gibi ondan etkilenmek durumunda da değildir. Katılımcılardan bir tanesi bu durumu destekler nitelikte popüler kültüre ilişkin unsurların dikkate alınmaması durumunu şu şekilde ifade etmiştir:

Ö68: *Bilirsin ama gitmezsin.*

Tablo 10

Yönlendirilen ve Belirlenen Bir Unsur Olarak Popüler Kültüre İlişkin Geliştirilen Metaforlar

Kategori	Metaforlar	Frekans	
		Metafor	Öğrenci
Yönlendirilen ve belirlenen bir unsur olarak popüler kültür	Kuklayı oynatan ipler (Ö44)		
	İnternet (Ö51)		
	Bir sonbahar yaprağı (Ö85)		
	Lüks yaşam (Ö99)		
	Koyun sürüsü gibi çobanın peşinden gitmek (Ö100)	10	11
	İdeoloji (Ö103)		
	Teknolojinin hâkimiyeti (Ö113)		
	Sosyal medya (Ö122, Ö144)		
	Yelkenli gemi (Ö138)		
	Kapitalizm (Ö151)		

Popüler kültürün belli kesimler tarafından şekillendirildiği ve gücü elinde tutan bu kesimin popüler kültür unsurlarına bir rota belirlediği bilinmektedir. Popüler kültürün bu yapısına ait metaforik imgelerden bir kısmı şu şekilde ifade edilmektedir:

Ö151: *Bence popüler kültür kâr amacı gütmek için belirli medya ve kesimler tarafından toplumlara empoze edilmektedir. Bunun sonucunda insanlar üzerinden para kazanmak amaçlanmıştır ve gün geçtikçe daha da çok artmaktadır. Kendi düşünceme göre popüler kültür; medeniyet, modern, lüks kavramları altında eğitim seviyesi ve ekonomik seviyesi düşük toplumları bir pazar olarak görmektedir.*

Görüşme Formlarından Elde Edilen Verilere Yönelik Bulgular

Çalışmanın bu kısmında ise görüşme formlarından elde edilen verilerin betimsel analizi gerçekleştirilmiş ve veriler sunulmuştur. Yedi soruya ilişkin yedi kategori oluşturulmuş ve cevaplar buna göre değerlendirilmiştir.

Popüler kültüre ilişkin görüşler

Bu kategoride yer alan açıklamalar, popüler kültürün gençlerin değerleri davranışları ve düşünceleri üzerinde etkisi olduğu, daha çok gençleri etkilediği, onları boş işlere ve bilimsellikten uzak alanlara yönlendirdiği, bunu da sosyal medya ile yaptığı yönünde olmuştur. Kişileri kendi kültüründen uzaklaştırıp dışlanma duygusu ile hareket etmek durumunda bıraktığı, yapay gündem ile suni bir moda yaratıldığı, yaşam stili ve modayı etkilediği, değişiminin çok olduğu, kapitalizme, dipsiz kuyuya benzetildiği, özentilik olduğu, kişileri mağdur ettiği, medya tarafından aktarıldığı, toplumu manipüle ettiği, kültürümüzü erittiği ve millî kimliğimizi de zedelediği vurgulanmıştır. Yine de toplumun anlaşılması ve analiz edilmesinde, ortak bir dil oluşmasında, toplumsal bağları kuvvetlendirmede ve toplumun devamlılığını sağlamada etkili olduğu ifade edilmiştir. Tüm öğrencilerin birbirinden farklı farklı fikirleri öne sürmesine karşılık popüler kültürün ve etkilerinin bilincinde oldukları ve bu kavrama ilişkin farkındalık düzeylerinin yüksek olduğu ifade edilebilir. Bu anlamda öğretmen adaylarının sunmuş olduğu görüşlerden bir tanesi aşağıdaki gibidir:

Ö3: ...aslında bana göre kişinin kendi zevklerini, kendi düşüncelerini bir kenara bırakıp toplumda kabul edilen ve yaygın hale gelmiş olgulardır. Özgün düşünce ve eylemde bulunmamasıdır. Popüler kültür yavaş yavaş insanı kendi kültüründen uzaklaştırır. ...toplumda dışlanma duygusu olmasın diye de çoğunlukla cazip hâle gelmiştir.

Popüler kültürün toplum alışkanlıklarına olan etkileri boyutunda eleştiriler

Popüler kültürün toplum alışkanlıkları üzerinde nasıl etkileri olduğu sorulduğunda öğrencilerin hepsinin olumsuz yönlere işaret ettikleri görülmüştür. Bu anlamda popüler kültürün insanların düşünce tarzları, tüketim alışkanlıkları ve davranışları, hayat tarzları, alışkanlıkları, sorumlulukları, konuşmaları, giyimleri üzerinde büyük bir etkisi olduğu vurgulanmıştır. Popüler kültürün bir alışveriş ve tüketim çılgınlığına, kuşaklar arası çatışmaya, özenmeye, şüursuzca harcamaya,

batı özentisine, bir ürüne ulaşamayınca üzülmeye, kendi kültürümüze burun kıvırmaya, trendlere ayak uydurmaya, popüler kültürün kölesi olmaya sebebiyet verdiği ifade edilmiştir. Aynı zamanda alışkanlıkları körelttiği ve ortak bir dil oluşturabildiği de ifade edilmiştir. Öğretmen adaylarının görüşlerinden bir kısmı aşağıdaki gibidir:

Ö8: *...bayramlarımız kültürümüzün birer parçası olmasına rağmen bunları hiçe sayıp bizim etkinliğimiz, bayramımız, özel günümüz olmamasına rağmen Cadılar Bayramı, Noel gibi Avrupalı etkinlikleri kendine pay biçip bunları kutlaması ama bizim kültürümüze gelince bunlara burun kıvırması ile sonuçlanabiliyor.*

Popüler kültürün toplum üzerindeki olumsuz etkilerinden korunabilmek için neler yapılabileceğine ilişkin görüşler

Bu kategoride, öğretmen adayları, toplumsal farkındalık, alternatif içeriklerin teşviki, toplumsal iletişim ve tartışma, izleme ve tüketim alışkanlıklarının bilinçli yönetimi, örnek rol modellerin desteklenmesi, araştırarak ve okuyarak, bilinçli hareket edilmesi, sosyal medyanın denetim altına alınması, dezenformasyonun önüne geçilmesi, millî kültürümüze ilişkin materyallerin yaygınlaştırılması, okullardaki dersler aracılığıyla hareket edilmesi gibi durumları vurgulamışlardır. Aynı zamanda değişimin kontrol altında tutulması, kültür şokuna engel olunması, popüler kültüre dair herkesin bilgilendirilmesi, devlet denetlemesi, ebeveynlerin çocuk yetiştirmede dikkatli olması, sosyal medyadan uzak kalınması, popüler kültürün olumlu yanlarının alınması ve en doğru şekilde kullanılması da yine öğretmen adaylarının önerileri arasındadır. Popüler kültürün etkileri konusunda daha fazla farkındalık kazanılması, medya okuryazarlığı eğitimleri verilmesi, okullarda kültür konusunda daha fazla durulması ve kültürün yeni nesillere daha iyi aktarılması, devlet düzenlemesi de yine yapılan önerilerdir. İfadelerden bir tanesi şu şekildedir:

Ö14: *Medya okuryazarlığı burada benim aklıma gelen ilk önemli nokta oluyor. Çünkü medya, popüler kültürün yayılmasında en önemli ortam hâlinde. Eğer bu ortamdaki mesajları doğru okumayı öğretir, bilinçli kullanıcılar yetiştirir ve bu kullanıcıların aslında bireysel varoluşlarında kendi özlerini bulma yolculuklarını destekleyebilirsek; sırf kendilerini kanıtlama amacıyla popüler kültürü, sorgulamadan tüketme telaşından uzakta tutabileceğimizi düşünüyorum.*

Popüler kültürün öğrencilerin şahsi hayatı üzerindeki etkilerine ilişkin görüşler

Öğretmen adaylarına popüler kültürün kendi hayatları üzerinde nasıl etkileri olduğu sorulduğunda adayların neredeyse tamamının popüler kültürden olumsuz şekillerde etkilendiklerini ifade ettikleri görülmektedir. Popüler kültürün olumsuz etkilerini en aza indirmeye çalışan öğrencilerin olduğu, bu öğrencilerin de rağbet gören bir ürünü çok fazla alma isteği duymak gibi durumları işaret ettikleri buna telefon, mont gibi ürünleri örnek verdikleri görülmektedir. Yine popüler olan bir dizinin izlenmesi, şahsi hayattaki çok şeyi değiştirmesi ve etkilemesi, farklılıkları nedeniyle sorun yaşanıyor olması, kişinin kendini popüler kültür ürünleri noktasında durduramaması, kaçınmaya çalışılması ve bazen de bunun mümkün olmaması yönü ile kişilerin hayatına zarar verdiği ifade edilmiştir. Popüler kültürün birçok öğretmen adayının şahsi hayatını olumsuz, kötü yönde etkilediğini ve kendisine zarar verdiğini ve utanç verici geldiğini ifade etmesine karşın, büyük bir kesimin de popüler kültürün şahsi hayatları üzerinde ciddi bir etkisi olmadığını ifade ettikleri görülmektedir. Yapılan açıklamalardan bir tanesi şu şekildedir:

Ö13: *Elimden geldiğince birçok konuda popüler kültürün bize sunduğu tekdüze şeylerden kaçınmaya çalışırım ancak bazen yeterince gerçekleşmiyor. Ne yaparsam yapayım popüler kültürün bize sunduğu şeylere ben de katkı sağlıyorum. Etrafımdaki herkesin isteyerek veya istemeyerek yaptığı gibi...*

Popüler kültürün ortaokul öğrencilerinin hayatını nasıl etkilediğine ilişkin görüşler

Öğretmen adayları popüler kültürün, ortaokul öğrencilerinin kimlik oluşturma sürecinde etkili olduğundan bahsederek gençlerin değerleri, giyim tarzları, dil kullanımı, davranışları, kimlikleri, zevkleri, görüntüleri ve imajları üzerinde de etkileri olduğunu ifade etmişlerdir. Aynı zamanda öğrencilerin içinde bulundukları ergenlik döneminin de bu etkilenme biçimleri üzerinde etkili olduğu anlaşılmaktadır. Öğrencilerin dışlanma kaygısı ile hareket ederek popüler kültürden olumsuz etkilendikleri de anlaşılmaktadır. Öğrencilerin davranış ve taklit yönünden değişimler gösterdikleri, popüler kültürün yeni bir kölesi olma yolunda ilerledikleri de anlaşılmaktadır. Öğrencilerin birbirinden etkilendikleri ve manevi yönden bu etkilerin izlerinin görüldüğü anlaşılmaktadır. Bu etkilerin daha

çok 7. ve 8. sınıflarda görüldüğü yine öğretmen adaylarının ifadeleriyle ortaya konulmaktadır. Küçük yaşta olan öğrencilerin gerekli bilince sahip olmadıkları için daha fazla etkilendikleri, popüler kültürün onları toplumdan uzak bir bilince taşıdığı ve ait olduğu yerden istemeden de olsa uzaklaşan ve yabancılaşan bir nesil olduğu öğretmen adaylarının ifadelerinden anlaşılmaktadır. Her ortaokul öğrencisinin dijital yurttaş olmamasının olumsuz yönde etkilenebilmeleri adına bir neden olarak işaret edildiği görülmektedir. Dahası belirli bir dizi, film, müzik türü veya video oyunu gibi popüler kültür öğelerinin öğrenciler arasında ortak noktalar oluşturabildiğine ilişkin vurgular, öğretmen adaylarının popüler kültürün ortaokul öğrencileri üzerindeki etkilerine ilişkin önemli bulgular olduğundan bahsedilebilir. Öğretmen adaylarının görüşlerinden bir tanesi aşağıdaki gibidir:

Ö2: *Popüler kültürün ortaokul öğrencileri için olumlu yönlerinden çok olumsuz olduğunu düşünüyorum. ...Geçen gördüğüm bir videoda, ortaokul öğrencileri arasında eskiden de var olan ama son bir yılda çok fazla yayılan bir oyun gördüm. 'Kanlı para' diye bir oyun oynuyorlar ve bu çok fazla yayılmış durumdaydı. Ellerine parayla sert bir şekilde vuruyorlar, bu onların canını acıtmasına rağmen oynuyorlar. Bu alanda bir şeyler yapılması ve öğrencilerine gördükleri her şeyi örnek almaması gerektiğini onlara aşılama gerekiyor.*

Kitle iletişim araçlarının popüler kültürün topluma aktarılması üzerindeki etkilerine ilişkin görüşler

Öğretmen adaylarının kitle iletişim araçlarının popüler kültürün şekillenmesinde ve etkilenmesinde önemli bir role sahip olduğu, bilgilerin hızlı yayılması, toplumun ruh hâli, düşünce ve yaşam tarzları, homojen bir kültür oluşturulması üzerinde de etkili olduğunu ifade ettikleri görülmektedir. Kitle iletişim araçlarının, belirli bir kültürün, eğilimlerin, fikirlerin ve değerlerin yayılmasını ve popülerlik kazanmasını kolaylaştırdığı, bu anlamda en büyük etkinin de medyaya ait olduğu görülmektedir. Özellikle TikTok, Instagram gibi sosyal medya hesapları, popüler kültürün tüketim çılgınlığı furiasını meydana getirmesinde ve bunun muazzam oranda artmasında en önemli etken olarak görülmektedir. İletişim araçlarının popüler kültür aktarımında olmazsa olmaz olarak görüldüğü, burada en büyük rolün televizyona ait olduğu, sosyal medya fenomenlerinin de bir noktada önemli bir rolü olduğu ifade edilmektedir. Medya kanalları, sosyal medya platformları, televizyon, radyo, film, müzik ve diğer dijital içerik üretimleri gibi çeşitli yerlerin bu noktada rolleri olduğu, medyaların da

başka şirketler tarafından fonlanarak insanları sadece para kazanmada araç olarak gördükleri ifadeler arasında yer almaktadır. Kitle iletişim araçlarının günümüzde popüler kültürün toplumdan beslenmesi ve toplumu beslemesi için en önemli araç olarak görüldüğü, sosyal medya üzerinden yaygınlaştığı, insanların dijital âlemlerde kaybolduğu, çeşitliliğin azalabildiği ve kültürel farklılıkların göz ardı edilebildiği de vurgulananlar arasındadır. İfadelerden bir tanesi aşağıdaki gibidir:

Ö7: *Popüler kültürün aktarımının tamamıyla kitle iletişim araçları tarafından sağlandığını düşünüyorum. 20. yy.da sinema ve televizyon yoluyla aktarılan popüler kültür, günümüzde internet ve akıllı cihazlar yoluyla aktarılıyor. Kitle iletişim araçları bu bakımdan kültürleri birbirine bağlayan bir tür medeniyet yolu görevi görüyor denilebilir.*

Öğrencilerin popüler kültürün etkilerinden en güzel şekilde faydalanabilmesi için bir öğretmen adayı olarak neler yapılabileceğine ilişkin görüşler

Bu kategoride, medya okuryazarlığı eğitimi, bağlam içinde değerlendirme, yaratıcı projeler, çeşitlilik teşviki, olumlu rol modellerin vurgulanması, derslere güncel şeyler katılması, öğrencilerin düşüncelerinin alınması, kötü yönlerin farkına varıp bunlardan uzak durularak sadece iyi yönlerin alınması gerektiği, kimse için fikirlerin değiştirilmemesi, kendi zevklerinden taviz verilmemesi gibi ifadeler vurgulanmıştır. Aynı zamanda öğrencilere millî bir bilince sahip olmaları ve sorumluluk sahibi bir vatandaş olmaları için konuşmalar yapılması, popüler kültürün yapay gündemlerinin ne gibi sonuçları olduğunun anlatılması, iyi yönlerin ve sınırların belirtilmesi, millî kültüre ait videolar, afişler, posterler sunulması, anılar ya da hikâyeler anlatılması, materyaller getirilmesi, popüler kültürün gücünün yine popüler kültüre karşı kullanılması, basit ama etkili iletişim yolunun tercih edilmesi, derslerde popülaritenin etkilerinden faydalanılması, uygulamalı ve sözlü şekilde anlatmanın tercih edilmesi de yine vurgulananlar arasındadır. Popüler kültürden etkilenen ve olumsuz örnek teşkil eden durumların somut şekilde öğrencilere gösterilmesi, israfın ve ihtiyacın ne olduğunun öğretilmesi, popüler kültürün etkilerinden nasıl korunulabileceğinden bahsedilmesi, öğrencilere örnek olunması, ilgilerinin sağlıklı bir yöne çevrilmesi, popüler kültür adı altında kendi benliklerinin yok olmasının önlenebileceğinin anlatılması, popüler kültür içeriklerinin eleştirel bir bakış açısıyla değerlendirilmesine yardımcı olunması, öğrencilerin kendi yaratıcı içeriklerini oluşturma ve paylaşma konusunda cesaretlendirilmesinin sağlanmaya çalışılması gibi vurgular da yine

öğretmen adayları tarafından yapılmıştır. Bunlara ek olarak öğretmenin ve öğrencinin süreçte aktif şekilde rol alması, popüler kültürün öğrencileri olumlu etkileyebileceği durumların analiz edilip toplum dinamikleri ile popüler kültürün dinamiklerinin sentezlenmesi de yine öğretmen adaylarının vurgularındandır. Yapılan açıklamalardan bir tanesi aşağıdaki gibidir:

Ö9: *Popüler kültürün kölesi olan kişilerin ve toplumların sonucunda ne gibi zararlar gördüklerini somut bir şekilde göstererek bilinçlendirmeye çalışırım. Popüler kültüre ayak uydurmanın değil, ondan bağımsız yaşamının havalı olduğunu anlatırım.*

Sonuç, Tartışma ve Öneriler

Bu çalışmada öğrencilerine bu konularda rehberlik edebilecek olan öğretmen adaylarının, popüler kültür konusundaki bilinç ve farkındalık durumları ortaya konulmaya çalışılmıştır. Metafor formlarından elde edilen veriler, kategorilere göre analiz edildiğinde birbirinden farklı kategorilerde yer alan metaforlara ulaşılmıştır. Bu kategorilerden ilki, esaret ve bağımlılık unsuru olarak popüler kültür olmuştur. Bu kategoride yer alan metaforlar popüler kültürün kişileri esaret altına alan ve kendisine bağlayan bir yönü olduğunu vurgular mahiyette olmuştur. Bunlardan en çok ifade edilen metafor ise kölelik olmuştur. Bu kategoride yer alan tüm ifadeler, öğretmen adaylarının popüler kültürün insanları kendine bağlayan yönünün farkında olduklarını göstermektedir. Bu durum bu bireylerin öğretmen olduklarında popüler kültürün esaret ve bağımlılık rolüne ilişkin öğrencilerini bilinçlendirebileceklerini düşündürmektedir. Çalışmamızdan böyle bir kategoriye ulaşılmış olması popüler kültür unsurlarının insanları esir alan yönünün yıllar içinde değişmediğini gözler önüne sermektedir. Nitekim Özkan (2006) ve İçen (2020) çalışmalarında popüler kültür unsurlarının insanları esir alan yönüne vurgu yapmış, çalışmamız da bu durumun hâlâ sürdüğünü gösterir nitelikte veriler sunmaktadır.

Bir diğer kategori olan özentî ve öykünme unsuru olarak popüler kültüre ilişkin metaforlardan en sık tekrar edilenler ise özentilik ve koyun sürüsü olmuştur. Bu ifadelerin açıklamalarına bakıldığında ise popüler kültürün insanların birbirine özenmesi ve birbirini bir şekilde takip etmeleri ile sesini daha geniş çevrelere duyurduğu anlaşılmaktadır. Öğretmen adaylarının, popüler kültürün özentî ile daha geniş bir çevrede yayıldığına farkında olmaları sayesinde öğretmenlik hayatında bu durumun karşısında gerekli tedbirleri alarak öğrencilerine siper olabileceklerini göstermektedir. Çalışmamızdan elde edilen verileri destekler

biçimde Mutlu (2021) çalışmasında popüler kültürün yayılmasının insanların birbirine özenmesi ile mümkün olduğunu vurgulamakta, Uydur (2019) ise popüler kültürün insanları tüketmeye teşvik edebilmek için kendisine bir özentî-özenme zemini oluşturmayı amaçladığını vurgulayarak çalışmamızdan elde edilen bulguları desteklemektedir.

Öğretmen adayları tarafından geliştirilen bir diğer kategori, insana zarar veren ve aynı kalıba sokan kategorisidir. Bu kategoride en fazla ifade edilen metafor ise koyun sürüsü olmuştur. Tüm çalışma boyutunda en çok ifade edilen metaforun bu kategoride yer aldığından hareketle öğretmen adaylarının popüler kültürün insanlara zarar veren ve onları aynı kalıba sokan bir yapısı olduğunun farkında oldukları ifade edilebilir. Nitekim Chowdhury (2014) çalışmasında popüler kültürün ortak özellikleri ile insan yaşamını hem yansıtan hem de etkileyen yönünü vurgulamış, modern dünyanın küresel bir köye dönüştürüldüğünü ifade etmiştir. Bu bulgu, bu çalışmadan elde edilen öğretmen adaylarının ifadelerini destekler mahiyettir. Dolayısıyla popüler kültüre ilişkin böyle bir bilinç durumunda olan bireylerin öğretmenlik hayatında öğrencileri de bu olumsuz etkilere karşı aydınatabilecekleri düşünülebilir.

Adanmışlık ve koşulsuz kabul unsuru olarak popüler kültür, öğretmen adaylarının ifadeleri doğrultusunda oluşan dördüncü kategoridir. Bu kategoride yer alan metaforlar popüler kültüre ait unsurların koşulsuzca kabul edilen yönüne vurgu yapar niteliktedir. Akar (2009) üretim araçlarını ellerinde bulunduranlar tarafından sunulan yaşam tarzlarının neredeyse hiç sorgulanmadan kabul edildiğini ortaya koyarak ilgili bulgumuza destek vermektedir. Sakallı'nın (2014) çalışmasında ise çalışmamızdan elde edilen bulguya karşılık popüler kültürün halkın sevdiğinden ziyade halka kabul ettirmeye çalışılan bir olgu olduğu şeklinde bir ifade yer almaktadır. Nitekim popüler kültürün kişisel tercihler ya da dayatmalar ile halk arasında kendine bir yer edindiği aşikârdır. Dolayısıyla öğretmen adaylarının meslek hayatında popüler kültüre ilişkin bir adanmışlığı ve koşulsuz kabulü olan öğrencilerini saptayarak onlara bu durumun bilincinde yaklaşacakları düşünülmektedir.

Gelişim ve ilerleme unsuru olarak popüler kültür kategorisinde yer alan metaforlara ilişkin açıklamalar, popüler kültürün gelişimi de beraberinde getirdiğini ve bir ilerleme unsuru olduğunu ortaya koyar mahiyettir. Çalışmamızdan elde edilen bulguyu destekler nitelikte Algül (2021) popüler kültürde sürekli bir değişim olduğunu, Şimşek (2010) popüler kültürün popülerliğini korumak ve

tüketiciye yeniyi sunmak adına sürekli bir değişim ve gelişim içerisinde olduğunu vurgulamaktadır. Bu bulgular ile benzer şekilde çalışmamızdan elde edilen bulgular da öğretmen adaylarının, öğretmenlik yaşantılarının her döneminde farklı bir unsur ile popüler kültür ögesi olarak karşılaşabileceklerinin bilincinde olduklarını göstermektedir. Öğrencilerini her defasında yeni bir duruma adapte olmaya çalışırken bulansöz konusu öğretmenlerin, bu duruma karşı gerekli duruşu sergilemeleri de öğretmenlik yaşantılarında kolaylık sağlayabilecektir.

Geçici ve değişken bir unsur olarak popüler kültür kategorisinde yer alan tüm metaforik imgeler, popüler kültüre ait her şeyin geçici olup, yerini her defasında yenisine bıraktığını ifade eder. Nitekim bu kategori, en çok metaforun ifade edildiği ikinci kategori olmuştur. En fazla ifade edilen metaforun ise moda, değişim, dere ve bukalemun ifadelerinde yer aldığı görülmektedir. Karaduman (2017) popüler kültürün gelip geçici gündelik bir hayat kültürü olduğunu vurgulayarak çalışmamızdan elde edilen bulguyu desteklemektedir. Popüler kültüre ait unsurların geçici ve değişken yapısının farkında olan öğretmen adaylarının, öğretmenlikleri sürecinde de bu durumu bilerek davranabileceklerdir. Ayrıca, öğrencilere zarar veren popüler kültür unsurlarının ömür boyu sürececek bir etkisinin olmayacağını bilmeleri de mümkün olabilecektir.

Yedinci kategori ise çağa uygun ve yayılma etkisi olan bir unsur olarak popüler kültür kategorisidir. Şahin (2005) çalışmasında popüler kültürün yayılan yönüne vurgu yaparak çalışmamıza destek sağlamaktadır. Bu kategoride pek çok öğrenci tarafından pek çok farklı metafor ifade edilmesi, popüler kültürün toplum içinde yayılabilmesi için çağa da uygunluk göstermesi gerekliliğinin bilincinde olduğunu gösterir. Bu kategoride metafor geliştiren bireylerin, popüler kültüre ait her şeyin çağa uygunluk göstermekle ne kadar hızlı yayılabileceğini bildikleri anlaşılmaktadır. Bu anlamda popüler kültürün yayılma hızı ve biçimini göz önünde bulundurarak öğrencilerini yönlendirebilecekleri düşünülmektedir.

Kapsamlılık ve doyumsuzluk unsuru olarak popüler kültür kategorisinde popüler kültürün hiçbir zaman tamamlanmayan ve görüldüğünden daha geniş kapsama sahip olan yapısından bahsedilebilmektedir. Sucu-Yazar (2020) popüler kültürün genç kitlenin doyumsuz bir tüketim eylemine yönelmesine neden olduğunu vurgulayarak çalışmamızdan elde edilen bulguya destek vermektedir. Bu durum, bu bireylerin öğretmenlik yaşantıları boyunca popüler kültüre ve ona ait her şeye bu bilinçle yaklaşarak görünenin ardındaki değişkenleri de analiz

edebilmelerine imkân sağlayacaktır. Böylece öğrencilerin de negatif etkilere maruz kalmasının önüne geçilebilmesi mümkün olacaktır.

Popüler kültürün her zaman sorgusuzca itaat edilen bir unsur olduğunu ifade etmek doğru bir yaklaşım değildir. Bu anlamda popüler kültüre her zaman uyum sağlanmasının ve onun kabul edilen bir unsur olarak görülmesinin söz konusu olmadığı da vurgulanmıştır. Yönlendirilen ve belirlenen bir unsur olarak popüler kültür kategorisinin ortaya çıkması çalışma açısından son derece kıymetli bulunmuştur. Çünkü popüler kültür ve ona ait unsurlar, belli kişiler ve kesimler tarafından belirlenen ve kitlelerin uyum sağlaması ve kabul etmesi istenen unsurlardır. Nitekim bu kategoride en sık tekrar eden metafor; sosyal medya olmuştur. Öğretmen adaylarının ortaya koymuş oldukları açıklamalar ise popüler kültürün yönlendirilen ve belirlenen yönünün farkında olduklarını kanıtlar mahiyettedir. Elde edilen verilere dayanarak öğretmen adaylarının popüler kültürün topluma dayatılan yönünün farkında oldukları ve öğrencilerini de bu bilinç ve farkındalıkla doğru yönlendirebilecekleri düşünülmektedir. Deschamps (2002) çalışmasında popüler kültürün, karmaşık tabakalaşma ve hiyerarşi sistemleri ile kendi başına güçlü bir kültür yarattığını ve insanların “abartıya” ayak uydurmaya çalıştıklarını ifade etmiştir. Bu durum çalışmamızdan elde edilen bulguyu destekler niteliktedir.

Görüşme sorularına verilen cevaplar da öğretmen adaylarının popüler kültür ve etkilerinin bilincinde olduklarını ve bu kavrama ilişkin farkındalıklarının olduğunu göstermektedir. Bu veriler, öğretmen adaylarının metaforik imgelerinden elde edilen sonuçları doğrular niteliktedir. Öğretmen adaylarının popüler kültüre ilişkin görüşlerine bakıldığında popüler kültüre ilişkin pek çok farklı fikre sahip olmakla birlikte onun ne olduğu ve getirileri hakkında genel geçer bir fikirleri olduğu görülmektedir. Popüler kültürün kişilerin hayatını etkileyen yönüne ilişkin vurgular yapan öğretmen adaylarının yine popüler kültüre ilişkin farkındalıklarının olduğu da görülmektedir. Popüler kültürün toplum alışkanlıklarına olan etkileri hakkında öğretmen adaylarının tamamı olumsuz noktalara işaret ederek bunun toplumun alışkanlıklarını genel olarak olumsuz etkilediğini ifade etmişlerdir. Bu durum, popüler kültürün olumsuz etkilerinin farkında olan bireylerin bu etkilere karşı öğrencilerini koruyabileceklerini de düşündürmektedir. Popüler kültürün toplum üzerindeki olumsuz etkilerinden korunabilmek için neler yapılabileceğine ilişkin öğretmen adayları pek çok farklı fikir ileri sürmüşlerdir. Bunlar popüler kültürün etkileri konusunda daha fazla

farkındalık kazanılması, medya okuryazarlığı eğitimleri verilmesi, okullarda kültür konusunun üzerinde daha fazla durulması ve kültürün yeni nesillere daha iyiyanıtılması/gösterilmesi, devlet düzenlemesi yapılması gibi önerilerdir. Yapılan önerilerin hepsi bir arada değerlendirildiğinde, son derece gerçekçi ve popüler kültürün olumsuz etkilerinden toplumu koruyabilecek öneriler yapıldığı görülmektedir. Özgan ve Karadağ (2009) çalışmalarında popüler kültürün olumsuz etkilerinden korunmak adına öğretmen eğitimine önem verilmesi gerektiğini ortaya koymuştur. Nitekim çalışmamızda öğretmen adayları bir öğretmeni donanımlı kılacak pek çok özelliğe değinmişlerdir. Popüler kültürün öğrencilerin şahsi hayatı üzerinde nasıl etkileri olduğuna ilişkin pek çok açıklama yapılmıştır. Bu açıklamalardan bir kısmı bu etkilerin farkında olunup gerekli tedbirlerin alınabildiği yönünde olurken bir kısmı da bu etkilerin farkında olunup yine de bunlara karşı bir savunma mekanizması geliştirilemediği yönündedir. Dolayısıyla öğretmen adaylarının tamamının bu konuda bilinçli oldukları ifade edilememektedir. Öğretmen adayları popüler kültürün müzik, giyim alışverişi gibi alanlarda kendilerini etkilediğini ifade etmektedir. Cheung'un (2001) çalışmasında da belirttiği popüler kültürün dünya çapında gençlerin tutumları ve yaşamları üzerinde etkili olduğu ifadesi çalışmamızdan elde edilen bulguları desteklemektedir.

Popüler kültürün ortaokul öğrencilerinin hayatını nasıl etkilediğine ilişkin görüşlere, öğretmen adaylarının hitap edecekleri kitlenin nasıl bir etki altında olduklarının farkında olup olmadıklarını saptayabilmek için başvurulmuştur. Bireylerin tamamı olumsuz etkileri işaret etmişlerdir. Özgan vd. (2014) çalışmalarında popüler kültürün öğrenci davranışlarında olumsuz pek çok etki oluşturduğunu ortaya koyarak çalışmamızdan elde edilen bulguyu desteklemektedir. Çalışmamızda öğretmen adaylarının da bu konuda farkındalığa sahip oldukları saptanmış ve öğrencilerine karşı bilinçli yaklaşımlar içinde olabileceklerini ortaya koymuşlardır.

Kitle iletişim araçlarının, popüler kültürün topluma aktarılması üzerinde son derece önemli bir payı vardır. Yapılan görüşmelerde ise öğretmen adaylarının bu konudaki etkilerin farkında ve bilincinde oldukları görülmektedir. Nitekim öğretmen adayları, medya, televizyon, sosyal medya, film, müzik, diğer dijital içerik üretimleri ve radyo gibi araçların popüler kültürün topluma aktarılmasındaki rolüne değinmişlerdir. Bu bulgu Gulnora Mambetaliyevna'nın (2024) çalışmasında televizyon şovları, sosyal medya, filmler, müzik ve video

oyunları gibi araçların yaygın olarak bulunması ve tüketilmesinin gençleri sürekli kültürel etkilere maruz bıraktığını ve bu durumun zamanla tutum, değer, inanç ve davranışları önemli ölçüde etkilediğini ortaya koyması yönüyle desteklenmektedir. Dolayısıyla popüler kültürün topluma aktarılmasında kitle iletişim araçlarının önemli bir rolü olduğuna ilişkin bu çalışmalardan elde edilen bulgular benzerlik göstermektedir.

Öğretmen adaylarına öğrencilerin popüler kültürün etkilerinden en güzel şekilde faydalanabilmesi için bir öğretmen adayı olarak neler yapabilecekleri sorulduğunda verilen tüm cevapların öğretmen adaylarının son derece bilinçli olduklarını ortaya koyar mahiyette olduğu görülmüştür. Bu anlamda yapılan tüm açıklamalar, popüler kültürün teyakkuzu altında yaşandığının bilincinde olduğunu göstermektedir. Örneğin medya okuryazarlığı eğitimi verilmesi gerektiğini vurgulayan öğretmenler olmuştur. Bu anlamda Jubas'ın (2023) popüler kültürü derslere dâhil etmenin eleştirel medya okuryazarlığını geliştirmeye yardımcı olabileceğini de ortaya koymuş olması bu anlamda çift yönlü bir oluşturulabileceğini de göstermektedir. Elde edilen veriler, öğretmen adaylarının mesleki hayatlarında da öğrencilerini popüler kültür ve onun etkilerine karşı koruyabileceklerini düşündürmektedir. Ancak verilen cevaplardan bir kısmı öğretmen adaylarının kendilerinin dahi zaman zaman popüler kültürün olumsuz etkileri karşısında savunmasız kaldıklarını ortaya koymaktadır. Bu nedenle gelecek nesillere şekil verecek ve onlara hayatı öğretecek olan öğretmen adaylarına hizmet öncesinde nitelikli bir popüler kültür eğitimi verilmesi son derece önemlidir. Popüler kültürün olumsuz etkilerine ilişkin bir farkındalık ortaya çıkarılması adına Eğitim Fakültelerinde özellikle Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Programlarında popüler kültüre ilişkin derslerin okutulması gereklidir. Eğitim Fakültelerinde popüler kültür ve etkilerine ilişkin farkındalık çalıştayları yapılarak öğrencilerin bu çalıştaylara katılımı sağlanabilir. Lisans öğrencilerinin popüler kültür konusuna ilişkin ortaokullarda farkındalığı artırmaya yönelik projeler hazırlamaları ve yürütmeleri teşvik edilebilir. Bu sayede hem lisans öğrencilerinin bilgilerinin pekişmesi sağlanırken hem de ortaokul düzeyinde bir bilinç ve farkındalık uyandırılması mümkün olabilir.

Extended Summary

Introduction

It is known that popular culture, which distances society from reality and thinking, causes social values and structure to change by being effective in areas such as education, science, daily life, and production (Öztürk Çopur et al., 2020). The desire not to be deprived of widely adopted things is also one of the main reasons why popular culture elements surround all these areas (Bahçecioğlu, 2023). Although popular culture elements are internalized very quickly, they give way to new elements and boredom after a while due to the understanding of entertainment and pleasure (Bahçecioğlu, 2023). Considering that getting bored with the old and searching for the new is the most important source that popular culture feeds on, it can be said that this situation will keep a constant movement and the consumption instinct alive (Akar, 2009). As long as the consumption instinct is alive, it will be possible for popular culture and all its elements to maintain their vitality. Indeed, the creators of popular culture products also want the public to find their products attractive and distinctive (Yavuz, 2006). Considering that everything that is attractive and distinctive will stimulate the consumption instinct of the society, it can be said that everything of this nature is considered important by the creators of popular culture products.

Methodology

In this study, data collection through metaphors and interview techniques were used. Thanks to the data collection technique through metaphors, which is suitable for use in many different branches of science, it is easy to collect similarities and differences under certain thematic headings, and a very rich and solid picture emerges about the event, subject, phenomenon and situation in which the metaphors are addressed (Yıldırım & Şimşek, 2021). Interviews were also conducted in order to reveal whether the collected data support each other in a two-way manner and whether the data obtained through metaphors is also supported by the interviews. The interview technique has emerged as an effective data collection technique in many social science fields in the last quarter of the twentieth century (Yıldırım & Şimşek, 2021). In this sense, it is possible to obtain data by conducting a question-answer process in order to obtain in-depth information from the interviewed person or persons.

In this study, teacher candidates studying in the 1st, 2nd, 3rd and 4th grades in the Social Studies Teaching Department at one of the universities in the Black Sea Region were reached. Participation was provided from all grades. The metaphor form was delivered to all students and a total of 151 students filled out the form. The interview form was delivered to 16 students and all of these students filled out the form. When selecting these students, attention was paid to the fact that their academic success levels were different from each other. In this sense, an attempt was made to collect data with the interview form in order to support the data to be obtained from the metaphor form.

In this study, the popular culture metaphor form was used to collect the metaphorical expressions of the teacher candidates and their justifications. At the same time, the necessary questions were included to conduct a comprehensive interview in order to express the effects of popular culture on themselves and society. Both forms are original forms prepared by the researcher.

Data were collected in the fall semester of the 2023-2024 academic year. First, the metaphor form was sent to all students at each grade level, then an evaluation was made according to the academic success of the students studying in the Social Studies Teaching Department from their grade point average lists, and two students with the lowest and highest academic success from each grade level, a total of 16 students, were reached and asked to respond to the interview form. Students were informed about how to fill out the form, but no guidance was given. The data obtained from the metaphor form was processed in accordance with the metaphor analysis stages determined by Saban (2009).

Findings

In this study, it was tried to reveal the consciousness and awareness of teacher candidates who can guide their students on these issues, about popular culture. When the data obtained from the metaphor forms were analyzed according to the categories, a total of 10 different categories of metaphors were reached. These categories are popular culture as an element of captivity and dependency, popular culture as an element of imitation and emulation, popular culture with its aspect that harms people and puts them in the same mold, popular culture as an element of devotion and unconditional acceptance, popular culture as an element of development and progress, popular culture as a temporary and variable element, popular culture as an element that has a spreading effect and is suitable for the age,

popular culture as an element of comprehensiveness and insatiability, popular culture as a rejected element and popular culture as a directed and determined element. The data obtained from the interview data constituted the categories of opinions on popular culture, criticisms on the effects of popular culture on social habits, opinions on what can be done to protect against the negative effects of popular culture on society, opinions on the effects of popular culture on students' personal lives, opinions on how popular culture affects the lives of secondary school students, opinions on the effects of mass media on the transfer of popular culture to society, opinions on what can be done as a prospective teacher so that students can benefit from the effects of popular culture in the best way possible.

Discussion, Conclusion, and Recommendations

The data obtained suggests that teacher candidates can protect their students against popular culture and its effects in their professional lives. However, some of the answers given reveal that even teacher candidates themselves are sometimes defenseless against the negative effects of popular culture. For this reason, it is extremely important that teacher candidates who will shape future generations and teach them about life are provided with a qualified popular culture education before their service. This course should be taught in the Faculties of Education, especially in the Social Studies Teaching programs.

Etik Beyanı: Bu çalışmada “Yükseköğretim Kurumları Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Yönergesi”nde belirtilen kurallara uyulduğunu ve “Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiğine Aykırı Eylemler”e dayalı hiçbir işlem yapmadığımızı beyan ederiz. Aynı zamanda tüm yazarların çalışmaya katkıda bulunduğu, yazarlar arasında herhangi bir çıkar çatışmasının bulunmadığını, tüm etik ihlallerde tüm sorumluluğun makale yazarlarına ait olduğunu beyan ederiz.

Etik Kurul İzni: Ondokuz Mayıs Üniversitesi Sosyal ve Beşeri Bilimler Araştırmaları Etik Kurulu, Etik Kurul Onay Tarihi: 24.11.2023 ve Belge Numarası: 2023-925

Finansman: “Bu araştırma herhangi bir fon almamıştır”

Telif Hakları: Millî Eğitim dergisinde yayımlanan çalışmaların Creative Commons Atıf-Ticari Olmayan 4.0 Uluslararası Lisansı ile lisanslanmıştır.

Veri Kullanılabilirliği Beyanı: Bu çalışma sırasında oluşturulan veya analiz edilen veriler, talep üzerine yazarlardan temin edilebilir.

Yazma Yardımı için Yapay Zekâ Kullanımı: Yazma konusunda yapay zekâ kullanılmamıştır.

Kaynakça

- Akar, H. (2009). Popüler kültür ve moda. *Erciyes İletişim*, 1(1), 198-206.
- Algül, A. (2019). Popüler kültür ve popüler edebiyat. *European Journal of Educational and Social Sciences*, 4(2), 142-153.
- Algül, F. N. (2021). Popüler kültürün dayattığı kitapların çocukların değerler önceliği üzerindeki etkisi. *Millî Eğitim*, 50(229), 205-231.
- Aydar, D. (2014). Popüler kültür ve müzik üzerine. *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 7(33), 800-807.
- Aytekin, T. (2024). Popüler bir kültür olarak Güney Kore kültür endüstrisi “hallyu”nun ortaya çıkışı ve küresel yansıması. *Avrasya Uluslararası Araştırmalar Dergisi*, 12(38), 62-79. <https://doi.org/10.33692/avrasyad.1173873>
- Bahçecioğlu, E. H. (2023). Popüler kültür odağında sosyal medyada akım trafiği: ‘TikTok’ örneği. *Etkileşim*, 12, 426-454. <https://doi.org/10.32739/etkilesim.2023.6.12.228>
- Batdı, V., ve Oral, B. (2020). *Bilimsel araştırmalarda geçerlik ve güvenirlik*. B. Oral ve A. Çoban (Ed.), *Kuramdan uygulamaya eğitimde bilimsel araştırma yöntemleri içinde*. (s 115-145). Pegem Akademi.
- Bilgin, A., ve Güner, F. (2017). Popüler kültür ve ilkökul çağındaki çocuklar (öğretmen görüşlerine göre durum tespiti). *Millî Eğitim*, 46(216), 117-133.
- Bilgin, O. (2020). Kültürel yabancılaşma bağlamında Türkiye’de isim verme pratiklerinin değişimi ve popüler kültür figürleri. *Millî Folklor*, 16(125), 177-187.

- Burç, P. E. (2015). Popüler kültür ve annelik: anneliğin farklı görünüşleri. *Hacettepe Üniversitesi Sosyolojik Araştırmalar E-Dergisi*, https://scholar.google.com/scholar?hl=tr&as_sdt=0%2C5&q=Pop%C3%BCler+K%C3%BClt%C3%BCr+ve+Annelik%3A+Anneli%C4%9Fin+Farklı+G%C3%B6r%C3%BCn%C3%BCmleri.&btnG=
- Chen, Y. C., & Chen, P. C. (2009). The effect of English popular songs on learning motivation and learning performance. *WHAMPOA-An Interdisciplinary Journal*, 56(1), 13-28.
- Cheung, C. K. (2001). The use of popular culture as a stimulus to motivate secondary students' English learning in Hong Kong. *ELT journal*, 55(1), 55-61.
- Chowdhury, P. (2014). Use of popular culture in enhancing English language teaching. *International Journal of Advanced Research*, 2(9), 805-815.
- Deschamps, L. A. (2002). *The effects of popular culture on youth sub-culture and how it plays a role in the school environment*. [Doctoral dissertation], Concordia University.
- Diğler, M. (2018). Sınıf öğretmenliği lisans öğrencilerinin “sanat eğitimi” dersi alan ve almayan öğrencilerin popüler kültüre yönelik görüşlerinin değerlendirilmesi. *Social Sciences Studies Journal (SSSJournal)*, 4(14), 635-663. 10.26449/ssj.383
- Dilli, R., Mamur, N., ve Alakuş, A. O. (2016). Sanat ve tasarım eğitimi alan üniversite öğrencilerinin popüler görsel kültüre yönelik eleştirel yaklaşımları. *Millî Eğitim*, 45(211), 187-209.
- Dolby, N. (2003). Popular culture and democratic practice. *Harvard educational review*, 73(3), 258-284. <https://doi.org/10.17763/haer.73.3.1225466106204076>
- Edensor, T. (2020). *National identity, popular culture and everyday life*. Routledge.
- Faiz, M., ve Karasu Avcı, E. (2020). Popüler kültür unsuru olarak tarihi dizilere ilişkin sosyal bilgiler öğretmenlerinin görüşleri. *Trakya Eğitim Dergisi*, 10(3), 744-763. <https://doi.org/10.24315/tred.621006>

- Gulnora Mambetaliyevna, U. (2024). Influence of popular culture on the worldview of young people. *American Journal of Interdisciplinary Research and Development*, 28, 144-155.
- Güllüoğlu, Ö. (2012). Bir kitle iletişim aracı olarak televizyonun popüler kültür ürünlerini benimsetme ve yayma işlevi üzerine bir değerlendirme. *Global Media Journal: Turkish Edition*, 2(4).64-86.
- Hamlet, J. D. (2011). Word! The African American oral tradition and its rhetorical impact on American popular culture. *Black History Bulletin*, 74(1), 27-31.
- Hatıplı, M. (2017). Postmodernizm, tüketim, popüler kültür ve medya. *Bilgi*, 34, 32-50.
- Irving, J. A. (2008). *An exploration of the influence of media, advertising, and popular culture on the self esteem, identity, and body image in adolescent girls*. [Masters Thesis], Smith College.
- İçen, M. (2020). Popüler kültürün sosyal bilgiler öğretmen adaylarına yansımaları. *Erzincan Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 22(2), 550-572. 10.17556/erziefd.730861
- Jubas, K. (2023). Using popular culture in professional education to foster critical curiosity and learning. *Studies in the Education of Adults*, 55(1), 240-258. <https://doi.org/10.1080/02660830.2022.2114690>
- Kan, Ç. (2011). Sosyal bilgiler dersi ve popüler kültür. *Çukurova Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 01(40), 37-43.
- Karaduman, N. (2017). Popüler kültürün oluşmasında ve aktarılmasında sosyal medyanın rolü. *Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 31(43), 7-27.
- Karakuş, M. (2024). Popüler kültür ve sosyal medya ilişkisi üzerine bibliyometrik bir analiz. *Medeniyet ve Toplum Dergisi*, 8(1), 137-156. <http://dx.doi.org/10.51117/metder.2024.54>
- Kökden, Y., ve Övür, A. (2021). Sosyal medyanın popüler kültür inşasına etkisi: “la casa de papel örneği”. *The Turkish Online Journal of Design, Art and Communication*, 11(3), 1162-1171.: 10.7456/11103100/024

- Mutlu, M. (2021). Küreselleşme, popüler kültür ve yoksulluk kültürü. *Sosyologca*, (21), 280-288.
- Ohiagu, O. P. & Okorie, V. O. (2014). Social media: Shaping and transmitting popular culture. *Covenant Journal of Communication*, 2(1), 93-108.
- O'Neill, R. D. (2006). "Frankenstein to futurism": representations of organ donation and transplantation in popular culture. *Transplantation Reviews*, 20(4), 222-230. <https://doi.org/10.1016/j.trre.2006.09.002>
- Özder, H. (2024). Küreselleşen kültür bağlamında kaliteli hayat sanrısı. *Toplum, Eğitim ve Kültür Araştırmaları Dergisi*, 3(1), 38-49. <https://doi.org/10.5281/zenodo.11095099>
- Özgan, H., ve Karadağ, N. (2009). Popüler kültürün yönetim uygulamalarına etkisi bağlamında yönetici görüşleri. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 8(28), 187-199.
- Özgan, H., Arslan, M. C., ve Kara, M. (2014). Popüler kültürün öğrenci davranışları üzerinde algılanan etkileri. *Ekev Akademi Dergisi*, 18(58), 469-484.
- Özkan, H. H. (2006). Popüler kültür ve eğitim. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 14(1), 29-38.
- Öztürk, Çopur, E., Can, Z., Karasu, F., ve Çam, H. H. (2020). Popüler kültür ve hemşirelik. *Adıyaman Üniversitesi Sağlık Bilimleri Dergisi*, 6(3), 380-385. [10.30569.adiyamansaglik.746445](https://doi.org/10.30569.adiyamansaglik.746445)
- Payzın, S., ve İcil Tuncer, A. (2022). Popüler kültürün anlattıkları: Squid Game dizisi üzerine bir inceleme. *MEDIAJ*, 5(1), 108-127. <https://doi.org/10.33464/mediaj.1071844>
- Piyadeoğlu, Ç. (2021). Popüler kültür odağında bireyin ölümsüz olma arzusu. *MECMUA - Uluslararası Sosyal Bilimler Dergisi*, 6(11), 480-500. <https://doi.org/10.32579/mecmua.845906>
- Rets, I. (2016). Teachers' Perceptions on Using Popular Culture when Teaching and Learning English. *Procedia-Social and Behavioral Sciences*, 232, 154-160. <https://doi.org/10.1016/j.sbspro.2016.10.040>

- Saban, A. (2009). Öğretmen adaylarının öğrenci kavramına ilişkin sahip oldukları zihinsel imgeler. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 7(2), 281-326.
- Sakallı, E. (2014). Türkçe popüler kültür. *Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim Dergisi*, 3(2), 307-317.
- Sıgır, Ü. (2023). Nitel Araştırma Yöntemleri. R. Altunışık, H. Boz, E. Gegez, E. Koç, Ü. Sıgır, E. Yıldız ve A. Yüksel (Ed.),. *Sosyal Bilimlerde Araştırma Yöntemleri: Yeni Perspektifler* içinde. (s 471-516). Seçkin Yayıncılık.
- Singh, A. K. (2022). A study of popular culture and its impact on youth's cultural identity. *The Creative Launcher*, 7(6), 150-157. <http://doi.org/10.53032/tcl.2022.7.6.16>
- Söğüt, F. (2019). Yeni medya ve temsil: internet gazeteciliğinde toplumsal cinsiyet kimliklerinin sunumu. *Akdeniz Üniversitesi İletişim Fakültesi Dergisi, (AKİL)*, 31, 212-231. <https://doi.org/10.31123/akil.531977>
- Storey, J. (2021). *Cultural theory and popular culture: An introduction*. Routledge.
- Sucu Yazar, İ. (2020). Advergame uygulamalarında popüler kültür ve tüketim kültürü etkisi. *Journal of Business in The Digital Age*, 3(1), 1-10. <https://doi.org/10.46238/jobda.679235>
- Şahin, M. C. (2005). Türkiye’de gençliğin toplumsal kimliği ve popüler tüketim kültürü. *Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 25(2), 157-181.
- Şimşek, Ş. (2010). *Yaşam tarzı üzerinde popüler kültürün belirleyiciliği ve kitle iletişim araçlarının etkisi: Türkiye’de punk kültürü örneği*. [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Selçuk Üniversitesi.
- Tarhan, S. H., ve Karakoç, E. (2020). Popüler kültür ürünü olarak televizyon dizilerinde ideolojinin sunumu. *Uluslararası Kültürel ve Sosyal Araştırmalar Dergisi (UKSAD)*, 6(1), 70-91.
- Tekin, H. S. (2012). Popüler kültür ve türkülerimiz. *Motif Akademi Halkbilimi Dergisi*, 5(9)300-325.
- Tunçöz, G., ve Yetkin Cılızoğlu, G. (2024). Sosyal medyada bilimin popüler kültür unsuru olarak sunumu: YouTube örneği. *KİLAD*, (23), 23-51.

- Tutar, H. (2022). Nitel araştırmalarda geçerlilik ve güvenilirlik: bir model önerisi. *Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 22(Özel Sayı 2), 117-140. <https://doi.org/10.18037/ausbd.1227323>
- Türk Dil Kurumu. (2024). Türk Dil Kurumu Sözlükleri. 05.09.2024 tarihinde <https://sozluk.gov.tr/> adresinden edinilmiştir.
- Ulukaya Öteleş, Ü. ve Demir, F. B. (2023). Popüler kültür sosyal bilgiler öğretmeni adayları için ne anlam ifade ediyor? Metaforik bir çalışma. *Tarih Okulu Dergisi (TOD)*, 16(63), 800-833. 10.29228/joh.67325
- Uydur, M., (2019). Tüketim toplumu ve popüler kültür ilişkisi: Dondurmam Gaymak film incelenmesi. *İnsan ve Sosyal Bilimler Dergisi*, 2(1), 252-270.
- Virdil, M. ve Karakuş, N. (2024). Türkçe öğretmenlerinin bir popüler kültür ürünü olan mangaya dair görüşleri. *Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim Dergisi*, 13(2), 688-709. <https://doi.org/10.7884/teke.1409059>
- Yavuz, Ş. (2006). Reklam ve popüler kültür. *İletişim Fakültesi Dergisi*, (27), 149-161.
- Yılar, M. B., Tağrikulu, P., ve Ünal, O. (2023). Sosyal bilgiler öğretmen adaylarının popüler kültür kavramına ilişkin bilişsel yapıları. *Batı Anadolu Eğitim Bilimleri Dergisi*, 14(1), 196-223. <https://doi.org/10.51460/baebd.1197459>
- Yıldırım, A., ve Şimşek, H. (2021). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. Seçkin Yayıncılık.